

TRANSILVANI'A.

Fóia Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

Acésta fóia ese câte 2 cóle pe luna si costa 3 florini val. austr., pentru cei ce nu sunt membrii asociatiunei.

Pentru strainatate 9 franci (lei noi) cu porto postei.

Abonamentul se face numai pe câte 1 anu intregu.

Se abonédia la Comitétulu Asociatiunei in Sibiiu, séu prin posta séu prin domnii còlectori.

Sumariu: Procesu verbale luatu in siedinti'a I-a si a II-a a adunarei generale a XXVI-a a Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, ținuta in Sibiiu la 28 si 29 Augustu st. n. 1887. — Discursu despre scól'a superióra romana de fete din Sibiiu. — † Timoteu Cipariu, necrologu. — Cuvěntu de deschidere rostitu prin Alimpiu Barboloviciu, vicariulu Silvaniei si directorulu despartieméntului XI. alu „Asociatiunii transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu“ cu ocasiunea adunarei generale ținuta la 4 Augustu st. n. in Buciumi. — Raportulu anualu alu comitetului despartieméntului XI. (Selagianu) alu Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, càtra adunarea generala ținuta la 4 Augustu 1887 in comun'a Buciumi. — Procese verbale ale comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, luate in siedintiele dela 23 Augustu, 3 Septembre si 9 Septembre st. n. 1887. — † Iacobu Muresianu, necrologu. — Bibliografia. — Concursu.

Nr. 396/1887.

Procesu verbale

luatu in siedinti'a I-a a adunarei generale a XXVI-a a Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, ținuta in Sibiiu la 28 Augustu st. n. 1887.

Presiedinte: Iacobu Bolog'a.

Notariu: Dr. Ioanu Crisanu.

Nr. 1. Vice-presiedintele Asociatiunei, dl Iacobu Bolog'a aduce la cunoscentia, cà dl prepositu capitulariu Timoteiu Cipariu, presidentulu acestei Asociatiuni, impedecatu fiindu din caus'a starii sanetatii sale a conduce insusi siedintiele adunarii generale, in conformitate cu statutele, si de astadata dènsulu va presida adunarea generala a Asociatiunei transilvane si salutându pe membrii adunati, declara siedintiele adunarii generale de deschise.

— Spre sciintia.

Nr. 2. In conformitate cu programulu stabilitu de comitetulu Asociatiunei pentru siedintiele adunarii generale. pt. 2.

Adunarea esmite o comisiune de 3 in persónele Dloru Ioanu de Preda, Dr. Colomanu Albu si Dr. N. Olariu pentru inscrierea de membrii noi ai Asociatiunei.

Nr. 3. In conformitate cu pt. 3 alu programului, cassariulu Asociatiunei face apelulu nominalu alu membriloru, cari in conformitate cu statutele, au dreptu a participá cu votu decisivu la siedintiele adunarii.

— Servesce spre sciintia.

Nr. 4. Urmédia la ordine raportulu generalu alu comitetului despre activitatea sa in decursulu anului 1886, cu care in legatura se presenta ratiociniulu pro 1886, proiectulu de budgetu pro 1888 si raportulu comisiunei esmise de comitetu pentru revisuirea ratiociniului si pentru scontrarea cassei.

Raportulu dimpreuna cu aclusele se predau comisiuniloru, ce sunt a se alege.

Nr. 5. Raportulu comisiunei de inscriere si incassari arata, cà s'au incassatu dela membrii vechi si dela membrii de nou inscriși sum'a de 192 fl.

— Servesce spre sciintia, declarându-se totodata membrii ai Asociatiunei cei nou insinuati, si anumitu:

a) membrii pe viatia:

1. Onoriu Tilea, ingineriu in Șmig.

b) membrii ordinari cu tace anuale:

1. Dr. Aurelu Siulutiu, profesoru in Sibiiu. 2. Arseniu Vlaicu, profesoru in Brasiovu. 3. George Zanescu, docentu in Brasiovu. 4. Vasilie Mangra, profesoru in Aradu. 5. Valeriu Bolog'a, secretariu in Sibiiu. 6. Aureliu P. Florianu, profesoru in Blasiu. 7. Arseniu Bunea, secretariu in Sibiiu. 8. Ioanu Chendi, parochu in Frăua. 9. Ioan Pinciu, profesoru in Caransebesiu. 10. Tului Rosiescu, preotu in Clusiu. 11. Ioanu Borosiu, parochu in Zabranu. 12. Tom'a Cocorescu, comerciantu in Boiti'a.

Nr. 6. In legatura cu cele de sub punctulu precedentu se presinta consemnarea celor ce s'au insinuat la comitetulu Asociatiunei ca membrii ai Asociatiunii.

Spre sciintia, declarându-se membrii ai Asociatiunii transilvane anumitu:

a) ca membrii pe viatia:

1. Brote Eugen, asesoru consistorialu in Sibiiu. 2. Romanu Tom'a sen., economu in Sebesiulu infer. 3. Baritiu Octavianu, profesoru in Naseudu. 4. Lascu George, proprietariu in Ampoiti'a. 5. Patiti'a Rubinu, avocatulu in Alb'a-Iuli'a.

b) cá membrii ordinari cu tace anuale:

1. Cristea Vasilie, preotu in Sarvadu. 2. Barnutiu Demetriu, notariu in Halmagiu. 3. Lobontiu Patriciu, preotu in Silvasiu. 4. Saitosi Vasiliu, proprietariu in Csomaköz. 5. Candrea Ioan, protopopu in Avrigu. 6. Dr. Rosca Remus, redactoru si asesoru consistorialu in Sibiiu, 7. Prie Constantinu preotu in Sacadate. 8. Cimponeriu Atanasie, jude reg. in pens. si avocatulu in Sibiiu. 9. Baritiu G. Ieronimu, oficialu la Albin'a in Sibiiu. 10. Balasiu Radu, oficialu la Albin'a in Sibiiu, 11. Popu Ioanu de Galatiu, avocatulu in Sibiiu. 12. Pop'a Ioanu, avocatulu in Sibiiu. 13. Lucuti'a Pantilemonu, c. r. capitanu in pens. in

Sibiiu. 14. Romanu I. Constantinu, primariu in Sebesiulu inf. 15. Ioanu Georgiu, notariu in Sebesiulu infer. 16. Totanu Ioanu, primariu in Sebesiulu superioru. 17. Pop'a Isaia, candidatu de preotie si oficialu la consistoriu in Sibiiu. 18. Barcianu P. Sabinu, profesoru in Sibiiu. 19. Besi'a Pavelu, preotu in Borgo-Prund. 20. Negrea Grigorie, perceptoru in Fagarasiu. 21. Danu Iuliu, administratoru protopopescu in Fagarasiu. 22. Dr. Popu Stefanu, medicu in Fagarasiu. 23. Duvlea Ilarie, advocatu in Fagarasiu. 24. Maier Grigorie, jude reg. in Fagarasiu. 25. Dr. Micu Andreiu, advocatu in Fagarasiu. 26. Dejenariu Ioanu, comptabilu in Fagarasiu. 27. Necsi'a Stefanu, controloru in Fagarasiu. 28. Munteanu George, invetiatoriu diriginte in Vistea inferióra. 29. Pocolu Alexandru, concipistu in Fagarasiu. 30. Metianu Aldulénu, pretoru in Arpasiulu infer. 31. Negrea Laurianu, arendatoru in Sâmbata super. 32. Aronu Ioanu, docentu in Brasiovu. 33. Poponeciu Iacobu, vice-not. comitatensu in Fagarasiu. 34. Munténu Eftimie, ospetariu in Sibiiu. 35. Hodosiu Enea, profesoru in Sibiiu. 36. Ungurénu Emanuilu, advocatu in Timisiór'a. 37. Comun'a politica Reheu. 38. Comun'a politica Pianulu infer. 39. Ghibu Simeonu, preotu in Pianulu superioru. 40. Munténu Ioanu, advocatu in Alb'a-Iuli'a. 41. Albini Septimiu, profesoru in Sibiiu. 42. Lucaciu Petru, secretariu la societatea de mine „Concordi'a“ in Abrudu. 43. Petru Butalancu, economu in Siasi'a. 44. Nicóra Petru, economu in Lupsi'a, 45. Barcianu Stefanu, preotu in Ugrutiu. 46. Moldovanu Ioanu, preotu in Ascileulu micu. 47. Bochisiu Ioanu, preotu in Sâncraiu. 48. Corusianu George, docentu si proprietariu in Ascileulu mare. 49. Dr. Iosifu Gallu, membru alu casei magnatiloru in Budapest'a. 50. Popescu Ioanu, primariu in Topliti'a romàna. 51. Barbu Elen'a in Reghinu. 52. Todea Sabina in Reghinu. 53. Barbu Severu in Reghinu.

Nr. 7. Pentru de a se putea consultá asupr'a persóneloru, care aru fi sè se aléga in comisiunile amintite in pt. 7. alu programului.

— Se suspende siedinti'a pe 5 minute.

Nr. 8. Redeschidiendu-se siedinti'a si urmându la ordine alegerea comisiuniloru Adunarea alege:

a) in comisiunea pentru revisuirea ratiociniului pro 1886 si a proiectului de budgetu pro 1888 pe membrii N. Fekete Negrutiu, I. Micu Moldovanu si Iuliu Coroianu.

b) in comisiunea pentru propuneri pe membrii: Iosifu Crisianu, V. Babesiu si Andreiu Cosm'a.

Nr. 9. In conformitate cu pt. 8 alu programului Dl. prim-secretariu alu Asociatiunei George Baritiu la invitarea din partea presidiului da informatiuni interesante relative la infiintarea de scoli de fete preste totu si relativu la infiintarea scólei civile de fete sustinuta de Asociatiune in deosebi, aratându in legatura cu acésta si motivele, care au indemnatu pe comitetu se conchieme, in virtutea conclusului adunarei generale din Alb'a-Iuli'a dto 9 Augustu 1886 siedinti'a II. punctu prot. 41 adunarea generala presenta in Sibiiu.

Se asculta cu placere urându-ise Dlui primu-secretariu George Baritiu, unu caldurosu „se traiésca“!

Nr. 10. Presidiulu presenta cererea senatului scólei principale romàne din Lapusiulu ung. pentru unu ajutoriu.

— Se predà comisiunei esmise pentru revisuirea socoteleloru.

Nr. 11. Presidiulu incunosciintiadia, cà dela onorat'a directiune centrala a cailoru ferate de statu din Budapest'a au sositu numai eri biletele pentru pretiuri reduse pe drumulu feratu, si ca se voru face pasii de lipsa, cá membrii Asociatiunei veniti la adunarea de fatia sè se póta folosi de acestu favoru celu puçinu la reintórcere.

— Spre sciintia.

Nr. 12. Siedinti'a procsima se anuntia pe diu'a de 29 Augustu la 10 óre diminéti'a, avénu a urma la ordine raporturile comisiuniloru si celelalte obiecte cuprinse in programu.

Cu acestea siedinti'a se inchide la 1 óra d. a. urmându, la invitarea făcuta din partea presidiului, si in conformitate cu pt. 8. din programu, cercetarea si visitarea scólei civile de fete sustinuta de Asociatiune.

Sibiiu d. u. s.

Iacobu Bolog'a m. p.,
Vice-pres.

Dr. I. Crisianu m. p.,
notariu.

Procesu verbale

luatu in siedinti'a II-a a adunarei generale a XXVI-a a Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romàna si cultur'a poporului romanu, ținuta in Sibiiu, la 29 Augustu st. n. 1887.

Presiedinte: Iacobu Bolog'a.

Notariu: Dr. Ioanu Crisianu.

Nr. 13. Deschidiendu-se siedinti'a la órele 10 diminéti'a, se cetesce procesulu verbalu alu siedintiei prime

— Si se verifica.

Nr. 14. Presidiulu presenta telegrame de salutare si felicitare dela:

1. particularii din Siomcut'a mare Iosifu Popu, Atanasie Cototiu, Nicolau Miloanu, Vasilie Indre, Vasilie Dragosiu, Victoru Marcu, Teodoru Blag'a, Elie Popu si Andreiu Medanu.

2. protopopulu militariu din Vien'a S. Popovicu.

3. particularii: Barbu, Todea si Ratiu din Sas-Reghinu;

4. romàni Selagieni.

5. particularii: Manu, Munténu, Mihali, Velle, Ciuta, Hossu si Gradovicu din Desiu.

6. inteliginti'a romàna din Clusiu.

7. particularii Filipu, Gallu, Cirlea, Adamovicu, Cióra, Baritiu, Ternavénu, Danciu, Todescu, Draia, Visia, Giurchescu si Ivascu din Abrudu, invitându, in numele romàniloru din Abrudu si giuru, procsim'a adunare generala a Asociatiunei in Abrudu.

— spre placuta sciintia. Asupr'a invitarei primite dela romàni din Abrudu se va hotári la punctulu respectivu alu programului pentru siedintiele adunarei.

Nr. 15. Urmându la ordine raportulu comisiuniloru esmise in siedinti'a I. raportorulu comisiunii pentru censurarea raportului comitetului Asociatiunii, precum si a propuneriloru, Dl. V. Babesiu raportédia asupr'a raportului comitetului despre activitatea aceluia in decursulu anului 1886 si asupr'a propuneriloru cuprinse in acelu raportu si propune,

— Țr adunarea decide :

1. se recunósce imperativ'a necesitate a cheltueliloru preste prevederi pentru reparaturile si pentru adaptarile plafonduriloru la cas'a Asociatiunii.

2. relativu la fundatiunea pentru o scóla centrala romàna in Gherl'a, fiindca acésta cestiune se cuprinde si intr'unu actu separatu, caus'a acésta sè se tracteze de sine specialu si separatu.

3. adunarea este fórte satisfacuta de mesurile si fatigiile comitetului in ce privesce organizarea si deschiderea scólei Asociatiunii si votéda recunoscintia comitetului, precum si specialu dlui Dr. D. P. Barcianu, pentru conducerea scólei cu zelu si desteritate extraordinara.

4. i se recomànda comitetului a starul càtu mai repede la implinirea conditiuniloru prescrise, cá scól'a civila se póta dobàndi dreptulu de publicitate.

5. eventualele deficite la întreținerea scólei se fie acoperite din mijlócele speciale disponibile sau adunànde spre acestu scopu.

6. despartiemintele Asociatiunii, pe cari comitetulu nu le claséda între cele cu zelu si straduintia 'si implinescu chie-marea, se fie de nou indrumate si solicitate a'si indeplini chie-marea loru.

7. Se incuviintiadia in fine propunerile comitetului in ceea ce privesce amintirea membriloru reposati, anumitu a d-loru: Irimie Circ'a in Bucuresci, Clemente Lupsiai in Rodn'a vechie, P. A. Vlass'a v. protop. in Indolu si I. Const. Romanu, primariu in Sebesiulu inf. aretându-se condolenti'a prin sculare, si in ceea ce privesce alegerea secretariului II. si controlorului.

Nr. 16. In legatura cu punctulu precedentu aceeași comisiune totu prin raportorulu Dl. V. Babesiu raportéda in cestiunea scólei capitale romàne din Gherl'a si a fondului intemeiatu spre acestu scopu la 1862 prin 42 comune din fostulu comitatu alu Dobàcei.

Comitetulu in siedinti'a sa dela 16 Augustu a. c. Numerulu 369 p. 101 intemeiatu pe motivele acluse la protocolulu acelei siedintie, aflase, ca acésta afacere nu cade in competinti'a lui si ca actele, ce'i stau la dispositie in cestiunea acést'a, nu deobliga pe Asociatiune si pe comitetulu ei la nimicu, ceea ce comitetulu a si notificatu adunarii generale, cerèndu-i aprobarea. Fatia cu acésta propunere a comitetului, comisiunea susnumita propune

— si adunarea, prin maioritate de voturi decide :

Se insarcinéda comitetulu :

a) a càstigá pe càile sale actele intemeietóre originale sau in copii autentice, referitóre la acésta cauza.

b) cá la casu, daca acele acte voru consuna cu copiile si citatele, ce s'au prezentatu adunarii generale, si astfelu prin acele acte pe deplinu justificatu va fi dreptulu Asociatiunii de a intreveni, priveghindu si controlându acea fundatiune si susținerea, resp. organizarea scólei capitale, conformu meni-tiunii, se faca tóte cele necesarie intru regularea practica a esercitarii acestui dreptu, presentându celei mai de aprópe adunari generale raportu, eventualu si proiectu de regulare pentru viitoriu.

Nr. 17. Urmàndu la ordine raportulu comisiunii esmise din siedinti'a I. pentru esaminarea ratiociniului si proiectului

de budgetu, precum si a petitiuniloru intrate, raportorulu comisiunii Dl Iuliu Coróianu cu privire la ratiociniulu presentatu de comitetu pentru gestiunea in anulu 1886 arata, cá esaminându-lu l'a aflatu intru tóte corect, deci propune si

— adunarea dà comitetului absolutoriulu pentru gestiunea din anulu 1886, votându multiamita comitetului si in specialu membrului din comitetu D. Br. Ursu pentru fatigiile aduse supraveghindu zidirea scólei si cassariului Asociatiunii Eugenu Brote pentru acurateti'a, cu care a provediutu afacerile cassariatului.

Nr. 18. Aceeasi comisiune, cu privire la proiectulu de budgetu pro 1888 presentatu de comitetulu Asociatiunii in legatura cu raportulu generalu propune si

— adunarea adópta preliminarulu de budgetu pro 1888 intru tóte, conformu cu proiectulu presentatu de comitetu si alaturatu la acestu proces verbalu.

Nr. 19. Cu privire la petitiunea intrata si anume a senatului scólei capitale romane din Lapusiulu ungurescu pentru unu ajutoriu propune si adunarea decide :

— de óre-ce fondurile Asociatiunii nu permitu de astadata ajutorirea altoru scóle din cauza cá scól'a propria a Asociatiunii pretinde inca considerabile mijlóce banesci din venitele modeste ale fonduriloru Asociatiunii, cererii nu se póte satisface.

Nr. 20. Urmàndu la ordine, conformu programului siedintiei, alegerea secretarului II. in locul devenitu vacantu prin abdicarea Dlui Dr. D. P. Barcianu si a unui nou controlorului in locul devenitu vacantu prin abdicarea Dlui I. Sterc'a Siulutiu.

— adunarea alege prin aclamatiune de secretariu II pe Dl. Dr. I. Crisianu, Țr de controlorulu pe dl Nicanoru Fratesiu, protosincelu si asesoru consistorialu.

Nr. 21. Avèndu a se determina locul si timpulu pentru intrunirea adunarii generale viitóre a Asociatiunii

— Adunarea, cu considerare la invitarea facuta din partea Romànilor din Abrudu repetita si in adunarea presenta de dl avocatulu Iosifu Crisianu din Abrudu, decide a se ținè adunarea viitóre generala in acestu orasiu, remàndu cá terminulu mai de aprópe sè se defiga de comitetulu Asociatiunii in cointielegere cu romàni abrudieni.

Nr. 22. Urméda la ordine raportulu comisiunii de inscrieri si incassari de tacse. Raportorulu acestei comisiuni dl I. de Preda arata cá s'au mai incassatu dela membrii vechi si noi 48 fl. fiindu preste totu sum'a incassariloru la presenta adunare generala 240 fl.

— Spre sciintia, proclamându-se membrii ai Asociatiunii cei de nou inscrisi :

1. Ioanu Popovici, invetiatoriu in Sibiiu
2. Mari'a Cosm'a in Sibiiu
3. Demetriu Antonu, comerciantu in Sibiiu
4. Pavelu Straulia, c. r. locotenentu in pens. in Sibiiu.

Nr. 23. In conformitate cu programulu urmàndu a se face dispositiile trebuincióse pentru autenticarea procesului verbalu alu siedintiei presente,

— Adunarea decide: verificarea protocolului verbalu alu siedintiei presente se increde comitetului Asociatiunii.

Nr. 24. Cu acestea fiindu terminate obiectele de pertractatu, presidiulu multiamesc membriloru adunati pentru zelulu si interesulu doveditu pentru promovarea scopuriloru Associatiunii si declara incheiate siedintiele adunarii generale a XXVI. — Spre sciintia.

Sibiiu d. u. s.

Iacobu Bolog'a m. p.,
v.-presidentu.

Dr. I. Crisianu m. p.,
notariu.

Procesulu verbalu alu siedintiei a dou'a s'a cetitu si verificatu in siedinti'a comitetului Associatiunei transilvane ținuta la 9 Septemvrie 1887 pt. prot. 119.

Iacobu Bolog'a m. p.,
v.-presidentu.

Dr. I. Crisianu m. p.,
secret. II.

Discursu

despre scól'a superióra romàna de fete din Sibiiu *).

Dupa câteva discussiuni animate, care au urmatu in cursu de vre-o diece ani mai alesu in foile nóstre periodice literarie asupra educatiunei si a instructiunei fiiceloru nóstre; dupa-ce ne stetera de inaintea nóstra mai multe exemple frumóse si practice ale altoru popóra si natiuni conlocuitoare in acésta monarchia si mai de aprópe in tierile corónei unguresci, membrii Associatiunei nóstre au inceputu a se convinge usioru, cà dupace acésta in cursu de preste douedieci de ani a inaintatu din modestele sale venituri totu numai instructiunea sexului barbatescu, spiritulu timpului si tóte impregiurarile in care vietuimu ne comanda cu voce tare, cà in fine se ne concentramu tóta luarea aminte si asupra starei in care se afla femeia romàna pe teritoriulu tieriloru locuite de romani in laintrulu monarchiei austro-unguresci.

Trei adunari generale bine informate si petrunse de inportanti'a cauzei decisera una dupa alt'a cu voturi unanime, cà Associatiunea nóstra trebuie se'si devotodie o parte din averea sa pentru educatiunea si instructiunea tinerimei de sexu femeiescu. Si cà membrii aceloru adunari n'au avutu inaintea ochiloru luarea unei mesuri paliative si efemere de adi pe màne, se cunoște mai alesu din modulu cum s'a votatu si decretatu infintierea scólei si a internatului de fete, anume atunci càndu adunarea generala dela Brasiovu votà dintru odata sum'a de 30,000 fl. éra adunarea generala dela Orascia vediendu planurile *architectonice a intielesu, cà numai cu aceea suma nu se póte ajunge scopulu indata ce vomu cugeta, cà acelea institute au se fia de modelu si demne de a se mesura cu altele de aceeași categoria, nu stete la indoiéla de a mai vota 10,000 fl., a si auctorisa pe Comitetulu seu cà se faca apelu la poporu si se puna in activitate o colecta de mai multe mii.*

In fine cu ajutorulu Ddieului parintiloru nostrii edificiulu este nu numai gata ci si mobilatu asia, in càtu internatulu si clasele au putut fi deschise si inpoporate

*) Pentru scurtimea timpului pronunțiatu numai in estrasu in siedinti'a I. a adunarei generale a Associatiunei transilvane din 28 Augustu st. n. 1887.

cu tinerime dela 15 Septembre n. 1886. Adversitatile si chiaru luptele, prin care avù se tréca comitetulu Dvóstra pàna la ajungerea scopului, ve sunt cunoscute din alte informatiuni si mai deaprópe din cele date cu mare diligentia si cu precisiune atàtu de càtra directiunea scólei in I-a sa programa scolastica publicata pe anulu acesta, càtu si din coprinsulu raportului generale alu comitetului comunicatu DV. cu pușinu mai inainte de càtra dnulu secretariu si colegu alu meu.

Mai lipsia inse cà ddnii membrii esteri inpreuna cu parintii si cu toti patronii scóleloru si ai culturai adeverate se fia invitati a veni, a vedé si a judeca singuri in persóna despre modulu cum s'a intrebuintiatu averea Associatiunei, sau adeca cum i s'a prefacutu monet'a chartia intr'unu institutu solidu destinatu a fi locuintia si adapostu alu sciintiei, alu moralei christiane, alu muncii si diligetiei pentru mai multe generatiuni, pe vécuri inainte.

Acésta este si caus'a principala, pentru care comitetulu multiamindu confratiloru din alte doue ținuturi ale tierii pentru invitarea facuta, s'a simtitu obligatu a convoca si astadata adunarea generala la Sibiiu. Comitetulu avea se dea sama in presentia DVóstra a toturoru despre modulu cum si-a implinitu misiunea inpusa lui si cum amu dice, a face transpositiunea obiectului càtra Associatiunea transilvana, a carei proprietate sunt scólele cu internatulu si mosi'a intréga pe care sunt situate acelea.

Mai inainte inse de a purcede la fati'a locului, credemu cà este in interesulu cauzei, cà se intimpinamu unele pareri discordante, care se mai audu in unele ținuturi cu respectu la institutele acestea.

S'a disu adeca intre altele:

1. Cà prea grabiramu cu infintiare de palaturi pentru internatu si scóle, càci mai suntem inca saraci, se nu prea incordamu aspiratiunile pre càndu alte lipse ale nóstre sunt legionu. Cu capitalulu bagatu in acestu institutu mai bine se fimu infintiatu alte vre-o diece scóle merunte in vre-o diece ținuturi ale tierii.

2. Cà prea voimu se facemu asia curendu filosofe din ficele nóstre, ținèndu-le câte 9—10 ani la scóle, mai alesu càndu acestea cursuri lungi costa suma de bani, câte o dote intréga.

3. Cà taxele la internatu aru fi prea mari.

4. Multi se temu, cà pe lãnga atâtea invetiaturi ficele nóstre voru aluneca la luxu, la mandrii, la spese nebunesci, din care s'ar trage ruin'a multoru familii.

La obiectiuni de acestea s'a respunsu de repetite-ori prin press'a nóstra periodica si noi barbati nu avem decàtu se judecamu cu sange rece asupra lucrului. Se'mi permiteti inse, cà cu acésta ocaziune pre càtu de rara pe atàtu de frumósa, in locu de a disputa noi intre noi, se facemu apelu la mame, la femeile nóstre cele inteligente din tóta tier'a, cu privire la tóte temerile barbatiloru. Si anume:

1. Cà infintiamu palaturi pentru internatu si scóle de fete.

Adeca pe feciorii nostrii ii trimitemu pre câte 10—15 ani in strainatate pe la orasie si cetati mari, cà se'si

continue invetiaturile in gimnasii, in academii, institute militare, seminarii, universitati, care sunt totu atâtea palaturi, dintre care unele costa sute de mii si chiaru milióne, din contra fiitórele loru neveste se nu mérga la alte scóle, decâtu la de acelea, prin ale caroru ferestrii sparte saru gainele. Care póte se fia in casuri de acestea harmoni'a in pareri si in gusturi intre barbati cari vediusera palaturi si multa lume imperatia, si intre femei tinere, care inainte de a se marita nu esisera din loculu nascerei loru? Nu asia simtiá si judecá o sama de parinti inainte de acésta cu 10 si cu 25 de ani. In anulu 1880 pre cându se facu si la noi vorba mai ántaiu in Analele Asociatiunei transilvane despre infiintarea de scóle superióre pentru fete, aveamu sub ochii nostri date autentice, din care ne convingemu de exemplu, cà in claustrulu Ursulineloru de aici intre 230 eleve invetiá si 17 romane, anume 6 greco-catolice si 11 greco-resaritene, éra in ceealalta monastire a Franciscaneloru din dealu intre 167 de fetitie era 15 romane, alu caroru numeru indata in anii urmatori s'au inmultitu. In anulu curentu au fostu la Ursuline 22 fetitie de romane, dintre care in internatu 4 greco-catolice si 5 greco-orientale tóte celelalte esterne. Apoi ambele acelea claustre sunt adeverate palaturi. In acelasi anu se aflau câteva fetitie de romanu la scólele evangelice de aici, la claustrele din Alb'a-Iulia, la Lugosiu si in alte institute mari; éra scólele romanesci si cele evangelice din Brasiovu inca sunt palaturi, si nu cascioru cu usi crepate, cu ferestrii de hartia, nepodite si cuptórele in veci fumatóre. Scurtu inainte de a se infiintia scólele acestea, sute de fetitie romane erau date pe la scóle de alte limbi, din care cauza unele din ele nu mai potu, altele nu mai voru se vorbésca limb'a mamei loru.

Cá se fimu infiintiatu in locu de acestu institutu centrale cu aceiasi bani altele vre-o diece mai mici, credu cà nu merita vorba prea multa. Cá se ai scóle multe si merunte, trebue se scoti de undeva mai ántai invetiatori si invetiátóre, profesori si profesóre.

2. Cà voimu se damu prea multa invetiatura fice-loru nóstre.

Rogu pe mame cá se invite pe barbati loru a citi legea Ungariei si legea de instructiune austriaca, inca si pe a Romaniei si legile de instructiune ale altoru staturi, pentrucá facéndu comparatiune sè se convinga, cà in organisatiunea scóleloru si a internatului nu se afla nimicu mai multu, ci din contra mai puçinu din obiectele prescrise pentru scólele de fete dupa gradatiunile loru. Apoi éta cà ministrulu de instructiune publica se încérca chiaru acuma prin decretu din 9 Iuliu a. c. se mai supuna la reforma noua scólele de fete din tiér'a intréga, modificându încátva inpartirea pe óre si pe dile a celorlu 12 pàna in 17 obiecte de invetiamentu. In totu casulu Asociatiunea nóstra va fi silita si ea se mai infiintiedie unu postu de profesor, unulu de profesóra si altulu de gubernanta indata ce se va usiora de spe-sele grele facute pàna acuma. Noi barbati se cautamu bine impregiuru de noi si DV. mamele se ne spuneti mai desu la urechia, cà valorile civilisatiunei moderne

rapescu si pe natiunea nóstra spre a o nimici, daca vomu cutedia se dàm peptu cu ele, sau se voimu a oprì Dunarea in cursulu seu. Voimu cá fetele nóstre se remáie in cód'a celorlu de alte limbi sau si inapoi feteloru romàne din tiér'a vecina? In asia numitulu Orfelinatu sau Asilu Elena Dómna se afla preste 500 de fete si nu mai incapu, de aceea se mai ceru inca 200,000 lei noi pentru largirea si adaptarea lui. Edificiulu scólei centrale de fete, care este unu liceu intregu, cu 10 clase, costa 600.000 lei noi sau 240 mii floreni. Scóla superióra de fete precum este acésta a nóstra in Sibiuu, au in Bucuresci, chiaru si numai luteranii colonisati acolo mai alesu de aici din Transilvani'a, éra profesórele loru sunt aduse din Prusia dintre asia numitele Diaconisse. Scóle cu internatu multu mai pomposu si mai bogatu au romano-catholicii in Romani'a sub conducerea semimonialeloru numite Domnisiórele Angle, institutu infiintiatu inainte cu treidieci de ani numai din colecte de càtra comtes'a Ana Engel din Bavari'a.

Intr'aceea scóle centrale de fete cu internate pentru câte 80 de eleve mai are Romani'a in Iasi si in Craiova, si cinci preparandii sau scóle normale precumu le dicu acolo, ale caroru edificii noue costa la 1 milionu si 600,000 franci preste sumele numerate spre acelasi scopu cu ani mai inainte. Totodata se ne aduceti aminte dvóstra mamele, cà in véculu acesta, dupa ddiésc'a ingrigire de inainté de 39 de ani, nu putemu se avemu unica ambitiune de a face din ficele nóstre numai preotese, sau numai económe pe la comunele rurali. In acésta privintia a trecutu si poporulu nostru prin prefaceri radicali. Ci cà dóra nu voimu cá barbati de nationalitate romàna se'si afle neveste totu numai intre femei de alte limbi, cá si in timpurile pre cându ne cum pentru fete, dara si pentru feciorii nostri abia ici colea ne erá permisu cá se avemu scóle, éra in scóle straine petrecéndu'si tineretiele fórte multi se instrainau cu totulu de càtra natiunea loru. Astadi avemu din fiíi nostri cá nici-odata in sute de ani trecuti, sute si chiaru mii de tineri preparati in sciintie mai inalte, preoti esiti din optu clase gimnasiali si 3—4 ani de teologia si preparandia, oficiari in armata pàna inclusive la rangulu de generali, ingenieri, medici, juristi cá advocati si functionari, profesori cu viitoriu ascuratu, altii aplicati prea bine pre la institute de bani, proprietari de mosii, comercianti, arendatori, chiaru si o generatiune de profesionisti carii stetesera câte 9—10 ani pe la scóle inainte de a'si alege vre-o cariera. Toti acestia voindu se faca casa precum se dice, dorescu prea firesce cá inteligenti'a femeii pe care voru se o aiba, se coresponda la positiunea loru sociala, sè se scia presenta, se scia primi la casa cu demnitatea cuvenita. De unde amu voi noi cá se'si ia neveste acestea clase de romani?

Dara sexului femeiescu 'i mai stau de aici inainte pe lângu missiunea ddiésc'a de a se marita si a fi mame si económe bune, inca si alte probleme spre deslegare. Precum la alte popóra, intocma si la noi au inceputu sè se inmultiésca casurile, unde fiindu mai multe sorori in familia, parintii nu le potu face la fiacare dote spre a

le marita, ci trebuie se'si ajute si ele insele cu labórea si sudórea lor, multe cá invetiátore si gubernante pe la scóle de fete, altele cá telegrafiste sau espedítore la posta cu facultate de a se marita si cu dreptu de pensiune, si érași altele cá comptabile fórté bune pe la case de comérciu mai mare sau mai de mijlocu.

Cà-ci dóra nu amu voi si noi romanii din acésta monarchia se recurgemu la datin'a cruda si barbara observata până inainte cu 40—50 de ani atátu in unele tieri catholice càtu si de exemplu in Moldov'a si pe airea, cá din familiile in care se aflau mai multe fete, se marite una sau doue, éra pe celelalte se le inchida pe tóta viati'a in câte o monastire, sau cum amu dice, se le ingrópe de viie fàra voi'a lor.

Dara in fine cá se incapamu pe toti càti se temu de femeii filosofe, observamu pe scurtu, cà stà in voi'a fiacarui parinte a lasa pe ficele sale numai atàti ani la scóla pre càtu 'i convine densului dupa positiunea sociala ce'i va fi destinata, sau dupa càtu 'i permite starea sa materiala. Fia inse convinsu ori-si cine, ca de'si va da pe fia sa macaru numai unu anu la institutul acesta, invetiatur'a ce va luá de aici i se va cunósce pe tóta viati'a.

3. Se dice cà taxele la internatulu nostru aru fi prea mari.

La obiectiunea acésta respunsulu este fórté usioru. Inainte de tóte scumpetea si eftinatatea este unu conceptu cu totul relativu. Celui milionariu de colo nu'i este scumpu mai nimicu, celui saracu 'i este scumpa si pànea góla de secara. Dara se nu'si pregete nimeni din noi a intreba pe la tóte internatele publice si private din totu coprinsulu tieriei, pe unde se afla de acelea, càtu costa întreținerea unei eleve in oricare din acelea si se va convinge, cà taxele adoptate de càtra comitetu sunt din cele mai moderate asia precum se vedu ele publicate in programa si airea. Noi amu cercetatu de exemplu in Clusiu, unde o dómna romàna binevoí a ne informa cu gentileti'a propria dsale, din regulamentele instituteloru de acolo si anume cà

La scól'a superioara de fete din Clusiu infiintiata numai de 8 ani, subventionata de càtra statu cu câte 3500 fl. pe anu, avèndu o directóre si cinci profesóre, tax'a scolastica pe anu este pentru cele din locu 20 fl. din contra pentru cele venite de airea 30 fl. plus 1 fl. 50 cr. inscriere si bibliotec'a, éra pentru locuintia, victu, spalatu etc. védia parintii unde le voru afla locu, dara se'si faca ochii in patru cá se scia cui platescu câte 20—25 până in 30 fl. pe luna pentru ficele lor.

Totu in Clusiu la internatulu Cèlestine Duret-Laporte se platescu pe câte 10 luni ale anului câte 330 fl. v. a. éra daca elev'a voiesce se invetie si musica 400 fl. v. a. Preste acestea fiacare eleva trebuie se aduca cu sine haine de patu, madratiu, plapome, perini, stergare, 10 camesi, rochióre, duține de batiste si de ciorapi, serviette, pensaturi de mesa, filigeanu, pacharu, perii, spalatoriu, adeca cum se dice pe la noi, totu lucruri domnesci, in valóre celu puçinu de 200 fl. v. a., pentrucà din tóte acestea nu li se dà nimicu in institutu.

Pas' de mai platesce si alte taxe pentru music'a vocala, dantiu s. a.; aduna tóte la unu locu si vedi daca nu te scóte la 600 fl. pe anu.

Asiu mai atinge ceva si despre scól'a pedagogica sau preparandia de statu dela Clusiu pentru femeii; cu acésta inse nu incupe nici o comparatiune, pentrucà in acelu internatu se primescu elevele numai pe lãnga suplica, cu conditiune cá se se faca invetiátore si se se oblege a remànea totu invetiátore, éra mai multe de 15—20 nu se primescu in anulu de antai. Cursulu este acuma de 4 ani, si elevele trebuie se fia implinitu etatea de 14 ani, pentrucà se póta fi primite, prin urmare se fia terminatu cursulu scóleloru primarie. In acesta cá in institutu alu statului tax'a de internatu este numai 200 fl. pe 10 luni, a se platí in doue rate; dara primirea este impreunata cu mari greutati, mai virtosu pentru fete romàne, din care cauza de exemplu in anulu 1887 abia se aflara in propri'a preparandia intre 106 eleve 4, éra in scól'a practica intre 68 eleve 6 romane. In lipsa de preparandia romanésca urmarile pentru scólele romanesci de fete se potu prevedé. Nu voru trece ani multi si ne vomu destepta intru o buna diminétia pe la scólele nóstre cu invetiatoresse protestante si israiltene.

Din protocolulu congresului nationalu bisericescu gr. orientalu dela 1886 aflamu, cà până in acelasi anu dintre 778 scóle din archidieceasa intre 15 normale, numai 3 sunt scóle de fete, in dieces'a Aradului dintre 641 sunt 25 scóle de fete, in a Caransebesiului din 212 numai 9. In siematismulu archidiecesei gr. catholice aflamu numai 4 invetiátore; din cele trei diecese gr. cath. nu avemu nici o informatiune in materi'a acésta. Se dicemu cà din vre-o trei mii de scóle ale ambeloru confessiuni, aru merita precum credu eu, numai doue mii numele de scóle si cà dintre acestea doue mii numai 500 adeca comunele cele mai mari aru avea câte 80 până la 100 fetisióre de 6—15 ani obligate a merge la scóla: au nu este datorinti'a natiunei nóstre de a ingrijí cá scóle de acelea se aiba pe lãnga invetiatori si câte o invetiátore pentru cunoscintiele elementarie, pentru lucru de màna, pentru dedarea elevelor la regula si curatienia.

Se mai lasamu inse grijile acestea pedagogice pentru alta ocaziune, éra acuma se ne întórcemu la partea cu totul prosaica a cestiunei, la tax'a de 22 fl. in internatu. Se binevoiesca a merge parintii si a vedea mai întâiu internatulu, a se informa bine despre ingrijirea parintésca si totodata romanésca din acela, dupa aceea se caute in trei tieri cá se afle pentru aceea si ingrijire pretiuri mai moderate, mai alesu daca vomu reflectá, cà fetisiórele au dupa legile naturei, trebuintie mai multe decátu feciorasii.

Fiindu-ne vorba de pretiuri, de taxe, ca la romani si la crestini credu cà ne-ar sta fórté bine, daca amu reflectá inca si la o alta impregiurare si necesitate umanitara. Se presupunemu cà dupa o munca incordata Asociatiunea nóstra cu comitetulu seu inpoporàndu pe deplinu acestu institutu va pune la locu intregu capitalulu inchisu in edificiu si in mobiliariu, sau adeca va indof pe celu vechiu; óre inse ne-amu ajunsu cu atàta? Eu

credu că nu. Precum alte institute înaintate bine, asia si acesta alu nostru va trebui se cugete si la primirea de fetitii bune, dara orfane, sau lipsite de orice avere, că se le dea crescere gratuita, adeca în numele Domnului, pentru-că nici unica se nu ajunga pe strade ca-diuta victim'a peccatului.

Dupa acestea se trecemu la obiectiunea a 4 si la parere cea mai fatala pentru familii.

Da dieu, se aparamu pe sexulu nostru femeiescu din tóte puterile de ból'a luxului nebunu si criminalu, care a ruinatu si exterminatu de pre fati'a pamentului în tóte vécurile nu numai atâtea mí de familii stralucite, ci si natiuni întregi, domnii si staturi le-á stersu de pre fati'a pamentului. Óre inse luxulu afurisitu s'a încuibatu în acestea tieri numai de cându exista în câteva orasie si cetati scóle superióre sau si numai primarie pentru fete la diverse nationalitati? Tocma din contra, unulu din scopurile principali ale scóleloru de fete este, că pre câtu le permite sfer'a loru de activitate se inpuçinedie urmarile triste ale blastemului care se numesce luxu, se moderedie vanitatile omenesci, daca nu le póte paralisa cu totul; éra daca este că totusi sè se faca óresicare luxu, se invetie pe tinerimea femeiesca a'lu face ele insele cu mintea loru si cu manile loru, éra nu sè se lase a deveni róbe ale modistelor si femeiloru de proletari din capitalele europene.

Se distingemu inse prea bine si se nu incurcamu lucrurile omenesci. A ținé locuinti'a curata si aerita, a'si ținea corpulu curatu, spalatu, scaldatu, a se înbracă frumosu si cu gustu, oricare scie ce este frumosu, tóte aceste nu sunt luxuri, ci sunt mai virtosu pentru femeia lucruri de prim'a necesitate, datorintia inpusa ei prin legile naturei.

Luxulu este si elu unu conceptu fórte relativu, în a carui discussiune nu me voiu demitte astadata; voiu dice numai, că daca exista luxu neertatu, luxu nebunescu de legatu si luxu criminalu, apoi eu credu că sunt si trei speçii de luxu nu numai permise, ci si de lauda, éra pe acestea eu le aflu: 1. intru ornamentele bisericesci facute spre laud'a lui Ddieu; 2. Luxulu celoru bogati facutu cu planu preçugetatu de a da mesteriloru si artistiloru de lucru si a'i platí omenesce. 3. Cultivarea portului nostru nationale pre câtu acela se presenta simtiuriloru nóstre că frumosu, anticu, acomodatu si raporturiloru nóstre climaticce; éra cându dicu portu, întielegu nu numai vestminte de îmbracatu, ci si totu ce este tiesutu, cusutu, inpletitu, inalbitu, coloratu pentru membrii unei familii romane pe acolo, pe unde portulu acesta inca n'au apucatu a degenera, a se corçi, a fi lipsitu de ori-ce gustu esteticu, precum vedemu cu ochii nostrii că se întempla, mai alesu în acelea ținuturi, pe unde poporatiunea nóstra ilu schimba cu câte unu portu barbaru, camasia numai până în sioldu, grósa, reu sau nici decum spalata, peptarie unsuróse, perulu capului muiatu în unsori; palaria că buretii, cióreci strimti, în câtu adesea fiindu chiaru noi crépa pe trupu; în locu de sierpariu latu, de forma antica că se apere bine mijloculu, întocma precumu ilu purtau odinióra legionarii Romei,

numai o curelusia sau unu bràuletiu alu unui omu saracu de totu; în locu de sumanu (tiundra, zeche) mai lunga că se tie de caldura, se si dea óresi-care vadia persónei, numai câte unu manecariu sau asia numitu zabunu scurtu că si camasi'a care'i cobesce a saracia, éra în locul unu vestmentu lungu si largu de érna, din panura alba, sau că cojocu din pei de óie argasite bine si cusute frumosu, cu flori si cu figuri, câte unu bundoiu din piei crude, uscate la sóre si fórte necurate; sau trecèndu la degenerarea portului femeiescu, vedemu în locul comesiloru din penza de fuioru tiesuta în casa, larga că de familii cu avere, croita si cusuta dupa modelle antice, numai camasi înguste inseilate simplu, că si cum le-aru fi cusutu fetitii de diece ani; în locu de càtrintie tiesute în casa, din lãna, numai siurtiuletie ori rochii din putregaiu de stamba (cartonu) dela bolte, marfa de lapedatu dela fabricce; sau si catrintia, dara nu de lãna, ci totu dela fabrica din bumbacu si asia mai departe în infinitu.

Ei bine, tóte acelea femei si toti acei barbati, cari 'si corcescu portulu că de treidieci de ani încóce, n'au invetiatu la nici-o scóla nici romanésca nici de alte limbi, ci s'au luatu unii dupa altii că oile si că gâscele maimutiandu pe cine scie ce bocotanu din comuna; de aci încolo barbati începura se vendia lãn'a nespalata; cânepa si inu au încetatu se mai semene, éra acuma se mira totu ei, că femeile loru nu mai sciu de melitia, de hecela, de peptene si de perii, resboiulu cu tóte partile sale începundu dela suveica, spata si itie până la sululu dinapoi a disparutu, furc'a din bràu este aruncata în podu sau arsa; le-a mai remasu aculu pe ici pe colea, că se cósce câte unu petecu si câte unu nasture.

Me întorcu érași la DVóstra barbati frati. Se dàmú femeiloru nóstre ocaziune de a începe se invetie în scóla tóte acelea lucrari, profesiuni si maiestrii, câte convinu naturei loru, organismului loru mai gingasiu decâtu este alu nostru si demnitatiei loru de femei si de mame ale familiiloru. Numai noi barbati se fimu tari destulu că se ne întórcemu din calea pe care amu ratacitu ascultandu de toti aceia, cari cauta numai se ne desierte pungile, si sé fimu prea încredintiati, că atátu acésta scóla si acestu internatu, câtu si celelalte câte le avemu puse sub protectiunea bisericelor si tóte câte ne va ajuta Ddieu că se mai infintiamu pentru femei, voru fi totu atâtea baricade ridicate în contr'a luxului si a ruinei familiiloru nóstre.

„Sed Roma non uno die facta,“ o dice la ocaziuni mari tóta Europ'a luminata. Se avemu patientia si perseverantia, inse lucrându neîncetatu dintr'o generatiune în alt'a. Femeile nóstre de înainte cu mii de ani sunt renumite de laboriósce. Imperatulu Constantinu Porphirogenneta, care domnise în Constantinopole între anii 912 si 959 scrie în unulu din opurile sale istorice că despre o raritate mare, că s'a vediatu în dilele sale la Dunarea de josu dintre Mesi'a si Daci'a o femeia, carea dupace 'si adapase calulu, voindu a se întórce acasa, a legatu capastrulu dela calu de bràulu seu cu care erá încinsa, totodata aducea pe capu o védra cu apa, apoi totu de

brâu avea furc'a si in màna fusulu cu care torcea. Scene de acestea se vedu in tóte dilele si in tóte ținuturile, pe unde romanii nu sunt amestecati prea tare cu alte elemente. Veditamu nu odata femei ducendu'si in tróca pe capu prunculu de țiția, torcendu din furc'a dela brâu, manendu si câteva vite din câmpu acasa. Se'mi aratati si femei de ale altoru limbi, care se faca câte trei lucruri dintr'odata.

Si acuma dupace reflectaramu la temerile unora relative la scóle superioére si scóle centrale, comitetulu, Ve róga cá se binevoiti a trece in casele vecine Nr. 8 cá se ve luati in sama proprietatea. *G. Baritiu.*

Sibiiu, 28 Augustu n. 1887.

† **Timoteiu Cipariu**, prepositu si canonicu alu bisericeii Catedrale metropolitane din Blasiu, decanu catedralu, vicariu generalu arhiepiscopescu, presiedinte alu tribunalulu matrimonialu de a II-a instantia pentru diecesele sufragane, presiedinte si membru fundatoru alu Asociatiunei transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporulu romanu, membru alu academiei romane, membru ordinariu alu societatii germane-orientale, si asesoru alu Santulu scaunu metropolitanu, au adormitu dupa unu morbu scurtu adi diminétia la 4 óre in anulu 83 alu etatii si 60 alu preotiei sale.

Osamintele adormitulu s'au inmormentatu in 5 Septembrie st. n. la 3 óre dupa amédi.

Blasiu, 5 Septembrie 1887. Fie'i tierin'a usióra si memori'a binecuvéntata!

Publiculu romanu astépta cu totu dreptulu, cá pe lângu unu simplu necrologu sau o scurta schitia biografica a unui barbatu cum a fostu Timoteiu Cipariu se védia biografi'a lui intréga, si anume descrierea activitatiei sale publice pe unu periodu de preste siesedeci de ani cá profesor, cá membru alu consistoriulu, cá directoru, apoi cá omu erudit, filologu si istoricu. Aflamu dela màna buna, cà intre manuscriptele lui Cipariu se afla si biografi'a sa scrisa de màn'a propria. Se mai afla si aci in apropiere un'a colectiune de vre-o 120 de corespondentie originali ale fericitulu in Domnulu, carele crediuse in immortalitatea poporulu romanu si a limbei lui, precumu a crediutu in immortalitatea sufletulu seu, „esse sine fine“. Deci se avemu patientia. *Red.*

Cuvèntu

de deschidere rostitu prin Alimpiu Barboloviciu, vicariulu Silvaniei si directorulu despartimentulu XI. alu „Asociatiunii transilvane pentru literatur'a romàna, si cultur'a poporulu romànu“ cu ocasiunea adunarei generale ținuta la 4 Augustu st. n. in Buciumi.

Pré onorata adunare!

Pre càtu e onórea de mare nemeritata si rezultata nu din meritele mele, ci din increderea multu pretiuita a romaniloru selagieni in neinsemnat'a mea persón'a con-

centrata — care m'a chiebatu in fruntea acestui despartiemèntu — pre atátu e de grea si sarcin'a carea incumbe sufletulu si ànimei mele rezultata din misiunea sublima a despartiemèntulu nostru cá mandatariu alu „Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romàna si cultur'a poporulu romanu“, alu caruia scopu inaltu este: regenerarea natiunei si mai vertosu a poporulu tieranu romanu prin cultura. Màndra, inalta si de mare insemnatate este positiunea mea in calitate de directoru alu despartiemèntulu XI in acésta di solemna si serbatorésca, pentru-ca stându fația cu pré onorat'a adunare stau fația cu fii unei natiuni de unu trecutu gloriosu dara desastroso; privindu in fețele Dvóstre, privescu in fația si fruntea mamei natiuni romane, increșita de suferintiele secularie, brazdata de lacremile iubirei filoru sei si stralucitóra de radiele darulu culturai si prin acést'a ale unui viitoriu mai stralucitu de pre fețele deschise ale Dvóstre cetescu credinti'a neclintita, speranti'a viua in viitoriulu mamei natiuni si iubirea inalta càtra aceea, carea se oglindédia in ochii toturoru. Deci datorinti'a si misiunea mea in acestu momentu solemnu este: a simti. a cugetá, si a cuvèntá aceea ce simtiesce, cugeta si vorbesce natiunea romàna in a carei fația stau.

Pré onorata adunare! Pre noi ne-a conchiamatu vocea natiunei la adunarea de adi nu numai pentru cá se ne vedemu corporalmente unulu pre altulu si se privimu cu ochii fisici unulu la altulu séu se ne apretiuimu imbracamintea unulu altuia; ci cá se privimu unulu in anim'a si sufletulu celuialaltu, se ne sondamu simtiurile animei imprumutatu, se ne intrunimu cugetele si lamurimu parerile si se privimu cu ochii sufletulu la imbracamintea culturala spirituala a natiunei nóstre, se apretiuimu: cá óre nesuituneamu cu totii si unulu fie-carele a invesece pre mam'a natiunea nóstra dela întemeierea Asociatiunei transilvana pàna in diu'a de astadi cu imbracamintea culturai, cá se póta ocupá loculu densii de providinti'a croitu in concertulu popóraloru culte ale Europei civilizate. Séu dóra noi vomu fi cei nefericiti cari la judecat'a carea o va enuntia Domnedieulu popóraloru preste faptele omenimei, vomu fi siliti a audí din rostulu mamei nóstre natiunei, — care ne a nascutu, ne a nutritu la peptulu seu cu lacrimi mestecate cu sudori crunte, ne a pastratu in anim'a sa clenodiile celea scumpe; religiune stramosiésca, limb'a si nationalitate — flamenda si insetata amu fostu spiritualmente si nu m'ati nutritu, nu m'ati adapatu din sorgintii cei dulci ai culturai, imbracamintea mea spirituala a devenitu lacerata prin furtunele, viscolele si luptele secularie bravate pentru esistinti'a vóstra, si voi nu v'ati nisuitu a me imbracă in vestimentulu nou alu culturai corespondietoria geniulu evulu nostru; mama dulce v'amu fostu, nu straina si de si sunteti crescuti din sufletulu si sínulu meu, totusi nu me-ati imbraciatu, ci v'ati lapedatu de mine; morbósa amu fostu de multimea raneloru infipte sínulu meu in lupta continua pentru apararea vóstra si a esistentiei vóstre, dar' voi in locu se-mi alinati si vindecati ranele prin balsamulu mângareii si alu iubirei, mi-ati innoitu ranele prin necredintia!

Pré onorata adunare! Daca spre crescerea si cultivarea fie-caruia individuu se receru baremu doue decenii, atunci spre educarea si cultivarea unei natiuni se receru totu atàtia secli, pentru-cà daca unu individuu are de a dá de pedeci in carier'a culturai sale, câte stavile nu se rostogolescu in mersulu carierei culturale a unei natiuni, câte greutati nu are de a suportá si câte furtune de a bravá, asia càtu arare-ori e silita de impregiurari a stagná in locu de a progresá, si daca e in stare de a conservá succesulu eluptatu in trecutu, se apretiucesce de dobànda pàna la giurstari mai favorabile progresului ei. Cine nu scie care nu-i peregrinu in istori'a culturai natiunei romane, cà nenumerate au fostu stavilele cari au debuitu se le delature, legionu desastrelle cari au debuitu se le bravé die in procesulu seu culturalu, si totusi multiamit'a bratiului inaltu si tare alu Domnedieului parintiloru nostri intre tôte impregiurarile nepartinitorie si-a conservatu foculariulu esistintiei sale, adeca: nationalitatea, religiunea si limb'a, adeca individualitatea sa nationala.

Una natiune sta din familii, ér acestea cuprindu in sínulu loru individi síngurateci. Cà una familia sè se póta educá si cultivá, inainte de tôte se recere cà toti membrii familiei se aiba deplin'a cunoscentia de sine si de facultatile loru spirituali si fisice, de indigintiele familiei, se fia consciu de datorintiele loru individuali si familiare, sè se pretiuésca pre sine si intrég'a familia si scopulu finale alu complecsului familiei se'lu prepuna scopuriloru individuali separatistice, adeca, caus'a familiei se fia caus'a sànta a fie-carui membru; se domnésca incredere reciproca intre membrii familiei si in tôte afacerile loru se domnésca una solidaritate unisona in cugete, simtiri si actiuni, de unde va resulta caracterulu solidu alu familiei. Conditiiunile si recerintiele, cari constitue bas'a crescerei si culturai unei familie, in miniatura ne infatisiadia cinosur'a crescerei si cultivarei unei natiuni intregi, pentru-ca si natiunea are léganu si ea are etatea junetiei, etatea barbatiei si batrinetiei; si membrii ei constitue una familia vasta, cari au totu atàtea datorintie sacre faèia de mam'a loru natiune, precumu se indulcescu cu totii la peptulu mamei natiune.

Deci si fii natiunei nòstre, acestei familii vaste, trebuie se aiba inainte de tôte cunoscenti'a de sine, adeca se scie cà suntu romani, dupa aceea se cunósca facultatile spirituali, fisice si materiali, precumu si indigintiele si propensiunile poporului romanu tieranu, care formédia basea natiunei; care poporu printre tôte suferintiele si apasarile secularie n'a incetatu a fi acela de ce la creatu provedinti'a, pentru-ca elu si-a conservatu tipulu seu si caracterulu seu de romanu nescirbatu, asia càtu nu eu ci natiunea dice: cà poporulu tieranu din opinca avemu de a multiamí cà adí esista natiunea romana, care prin credinti'a sa neclintita càtra limba si religiune intr'armatu n'au succumbatu, ci s'a otielitu in decursulu suferintieloru si lupteloru; séu maculatu-a paginele istoriei natiunei romane vre unu fiu alu ei opincariu prin tradare s'au renegare? Oh, nu! Conditiiunea „sine qua

non“ a crescerei si cultivarei poporului romanu este: cà toti fii natiunei si mai vertosu inteligintii, cari suntu chiamati a cresce poporulu, pentru-ca si dènsii au esitu din poporu si pre dènsii i-a crescutu natiunea, se fie consciu de datorintiele loru sacre faèia de natiune si acelea se le implinésca cu scumpetate, abnegatiune si resemnatiune sacrificatorie, se recere sè se pretiuésca si stimédie pre sine si natiunea sa si se fie mândrii de individualitatea loru nationale, voru fi consciu de drepturile loru, cari le au cà cetatieni ai patriei si fii ai natiunei, acelea le voru pretiuí, aperi si de acelea se voru folosi dupa convingerea sufletului seu, si nici pentru unu pretiu in lume nu voru abdice de acelea, pentru-ca numai atunci si asia voru fi pretiuiti si din partea altoru natiuni si atunci nu se voru avilí la fapte degradatorie si compromitiatorie de numele, reputatiunea si auctoritatea natiunei sale. Conditiiune in modu supremu receruta spre cultivarea poporului si a natiunei este: cà egoismulu mârsiavu — acestu inamicu infernale alu fericirii si esistintiei popóraloru se'lu sterpésca totu natulu natiunei, dar' mai vertosu inteliginti'a din inim'a sa; daca voimu si dorimu se cultivamu natiunea si poporulu romanu se afurisimu din sínulu natiunei nòstre pre acestu diavolu mutu si surdu si scopurile si binele nostru individualu si familiariu se fimu gat'a a'lu sacrificá pentru scopulu finale, benele natiunei si alu poporului. Un'a recerintia fundamentala spre crescerea si cultivarea poporului nostru romanu tieranu este increderea reciproca intre inteliginti'a cà conducatorii, crescatorii si cultivatorii poporului si intre mass'a poporului, acésta recerintia e de asia mare insemnatate, càtu fàra de acésta toti pasii si tôte mijlócele fie spirituali, fie materiali, intrebuintiate cu ori-ce dibacie suntu perdate; fàra de increderea reciproca, precumu prelegerile teologului, documentarile filosofului, pledórele jurisconsultului, contiunile preotului rostite càtra ascultatorii sei, asia si propunerile dascalului din scól'a satésca càtra invetiaceii sei suntu vocea celui ce striga in pustia; pentruca increderea intre conducatori si condusi de pétr'a anghiulara nerestornavera, pre care se radima edificulu culturai, e pedestalulu poternicu pre care se inaltia natiunile si poporale la acelu nivelu alu culturai, pre care 'lu pretinde dela ele positiunea, care le este desemnata in concertulu popóraloru Europei civilizate.

Si in care màna se afla acésta pétra de granitu a increderii, de carea se fràngu valurile ispiteloru? in min'a sau bai'a animei conducatoriloru. Conducatorii poporului càstiga increderea poporului daca patrungi pàna in adànculu sufletulu de inaltimea si sàntieni'a misiunii loru, fie-care 'si va iubí chiemarea sa si de acésta iubire indemnati fie-care 'si va impliní sfer'a activitatiei sale cu acuratetia, nu pentru-ca 'i da pàne séu marire oficiulu, ci pentru-ca acésta o pretinde inaintarea bunastarei spirituale si materiale a poporului, seu vorbindu chiaru, càndu preotulu insusi va iubí si stim'a preoti'a si cuvèntulu lui Dumnedieu vestitu poporului elu insusi 'lu va pune prim'a óra in lucrare, càndu avocatulu din iubire càtra interesele poporului va apera dreptatea, càndu dascalulu

din iubire cătra surcelele fragede ale natiunei va propune in scól'a invetiaceiloru sei, atunci din lacramile recunoscintei isvorite din anim'a poporului romanu se va impletí legatur'a increderei intre sufletulu lui si alu conducatoriloru lui, un'a legatura asia de tare si puternica, càtu man'a cea sacrilega a ispiteloru nu va cutedia nici càndu a o atacá; atunci semànti'a culturai preserata prin conducatori si educatori in sufletulu poporului nostru romànu fecundatu prin róu'a iubirei si increderei reciproce va prinde radacini, va cresce, infori, si va aduce fructele spirituali indulcítore si nutritórie, precumu de sufletulu si vieti'a conducatoriloru asia si de alu poporului. Din acést'a unire si solidaritate sufletésca voru resarí caracterele firme in sinulu inteligintiei si alu poporului, acei lucéfari stralucitori in orisonulu natiunei fàra de a càroru conducere o natiune nu progresédia cu pasi securi cătra limanulu chiamarei sale, ci rataceste din eróre in eróre, din amagire in amagire, pàna càndu decade. — Némulu care nu-i fericitu a avea in sinulu seu falang'a caractereloru firme n'are trecutu, n'are presinte si nu va avé venitoriu si n'are istori'a. Oh! ce mângaeare pentru némulu romanescu càndu i-se infacisiadia din regiunea nemurirei umbrele chiarificate a caractereloru firme si candide, cari au depusu fundamentulu culturai poporului romanu! Suntú convinsu cà memori'a si numele acestora e cu multu mai adàncu gravata in sufletulu fie-carui romanu, decàtu cá se fie lips'a a-i numí.

Operatulu cultivarei poporului debue se fie neintreuptu in totu tempulu, intre tóte impregiurarile si pre tóte terenele vietiei sociali, pentru-ca, precumu unu corpu fisicu, daca incéta in toti membrii cercularea sàngelului debue se móra, asia si o natiune cá corpu morale, déca se intrerumpe intrèns'a cercularea culturai cea datatoria de viatia vitala, spirituala e espusa nimicirei; pentru-ca aci numai cultur'a e aceea, care dà popóraloru viétia si le ascurédia viitoriulu. Cultur'a astadi e cea mai puternica arma, acésta se-o manuumu neintreuptu, cá invescuti cu arm'a culturai si a solidaritatiei impletite din caractere firme se fimu in stare a bravá ori-ce eventualitati si ispite. Deci onorata adunare! Onorata Inteliginti'a si iubitu poporu romanu! déca voimu cá maic'a nóstra dulce, natiunea romàna cá atare se aiba viétia si viitoriu cu ajutoriulu mijlóceloru si implinirea conditiuniloru prin modesti'a mea indegetate, se imbracisiamu cu totii inteliginti si poporu tieranu cu tóta caldur'a animei nóstre cultivarea poporului nostru tieranu, si operatulu regenerarei natiunei nóstre prin cultura se'lu continuamu cu poteri unite, si implinindu-ne datorinti'a fačia de cultivarea poporului nostru tieranu, vomu dá documente viue nu numai de nationalisti zelosi, ci si de patrioti buni, pentru-cà, cu càtu natiunea si poporu romànu va devení mai cultu, cu atàtu 'si va esercia intr'unu gradu mai inaltu virtutile erédite dela strabuni, adeca: iubire cătra natiune, religiune si patria, ascultare, supunere si veneratiune cătra legile statului sanctionate, alipire si credintia neclatita cătra inaltulu tronu si August'a casa Domnitoria! Dupa acestea escerendu ajutoriulu si lumin'a harului cerescu preste lucràrile adunarei nóstre amu

onóre a dechiará adunarea de deschisa in numele Tatalui, Fiiului si Spiritului sàntu Aminu!

Raportulu

annualu alu comitetului despartiemèntului XI. (Selagianu) alu Associatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, cătra adunarea generala ținuta la 4 Augustu 1887 in comun'a Buciumi.

Onorata adunare generala!

In conformitate cu §. 18 din regularea mijlóceloru spre ajungerea scopului „Associatiunei transilvane pentru literatur'a romàna si cultur'a poporului romànu“, Comitetulu despartiemèntului XI. instituitu in adunarea generala din anulu trecutu 'si ie voia a presentá onoratei adunari generale darea de séma despre totu ce s'a facutu in decursulu anului in cuprinsulu despartiemèntului si parte in ținutu; in acést'a dare de séma, parte la finea aceleia va vení cu propuneri privitórie la progresarea despartiemèntului.

I.

Decisiunile adunarei generali din anulu trecutu parte in celea trei siedintie ce comitetulu au ținutu in decursulu anului, parte prin directoratu presidialminte s'au escutatu, s'au facutu tóte dispositiunile, cá acelea decisiuni sè se aduca in deplinire si cá despartiemèntulu nostru si in acestu anu se faca baremu unu pasu mai inainte spre apropierea țintei sale, care este inaintarea invetiaturei intre poporulu romanescu din Selagiu, anume:

1. Procesulu verbalu alu adunarei generali dimpreuna cu raportulu actuariului si 70 fl. v. a. incassati dela membrii ordinari ai Associatiunei, s'au inaintatu comitetului centralu, cerendui-se aprobarea decisiuniloru luate si cuprinse in procesulu verbalu.

Susu laudatulu comitetu centralu precumu se esprima insusi in prietiuit'a sa scrisóre dtto 28 Octombree 1886 Nr. 344 a pertractatu cu viu interesu raportulu nostru si a aprobatu tóte hotaririle luate in adunarea generale din vér'a trecuta, dându-si invoirea si la aceea, cá asupr'a tacseleru dela membrii ajutatori luându-se de cinsura §. 29 din Regulamentu in necsu cu §. 5 alu aceluiasi, despartiemèntulu se dispuna in cerculu seu de activitate.

2. Cu scopulu de a latí cunoscintiele economice intre poporu, s'au scrisu pentru 2 invetiatori douè premii á 15 fl., cari in comune desemnate prin comitetu se țina prelegeri practice din economia si se arangiedie gradinile de pomaritu. Durere, dintre atàti'a invetiatori bravi si pricepetori in celea economice nu s'a aflatu nici unu concurente, desí era pusu in prospectu, cá pentru pre-junctura in caletori'a loru se voru face ingrigiri din partea autoritatiloru scolastice.

3. In urmarea conclusului 4. p. VIII alu adunarei generale, cu disertatiuni pentru acésta adunare s'au insinuatu membrii Augustinu Vicasiu si Andreiu Cosm'a; deci au fostu de prisosu cá pre disertanti se-i desemnedie comitetulu.

4. Comitetulu centralu au binevoitu a tipari actele adunarei generali dela T. Santeu in Nr. 23—24 alu „*Transilvaniei*“ organulu Associatiunei si a ne tramite 50 esemplare, cari prin directoratu s'au distribuitu printre barbati, cari petrecu cu interesare activitatea noastra culturala. — Credemu ca acelea cadiendu in mane bune, va fi avutu rezultate salutaria lectur'a loru.

II.

Comitetulu si in decursulu acestui anu a tinsu a petrece cu viu interesu invetiamentulu poporalu, caus'a scoleloru nostre a conclucratu ca se mai intregesca datele statistice referitoria la scole. Daca, pre acestu terenu inca n'amu ajunsu totu cea-ce dorimu in catu este indispensabilu pentru punerea bazei la progresu siguru, caus'a este a se cerca in impregiurarea, ca totu nu se afla inca destui barbati de anima, cari se-si angagedie poterile si lucrarea in interesulu scolei si alu invetiaturei nemului romanescu, in mesur'a impusa de insemnatatea causei.

Nu contestamu ore-si-care progresu in acest'a directiune, care pote ar fi suficientu pentru conservare; dar' candu nu numai in lumea fisica, ci si pre terenulu culturalu in jurulu nostru tote par-ca progresedia cu repediune electrica, alipirea mortisia de cea din trecutu, fie bune fie rele, conservatismulu nostru in acestu intielesu inruditu cu o portiune bunisiora de indiferentismu ne pote deveni fatalu.

In anulu scolasticu trecutu, pre langa rezultate inbucuratoare in multe scoli, totu s'au mai aflatu multe scoli cari numai dupa nume suntu, despre progresu nici vorba, desi n'aru lipsi nici edificie scolastece, nici poteri didactice. Potu se se invoce scuse in un'a seu alta privintia, inse faia de esistinti'a nostra nationale culturale periclitata in combinare cu lucrarea puçinu espressa de adi, mai tote scusele involvu si invinuirii de negligntia, de nepasare, de indiferentismu, adesea si intrelasarea si neobservarea datorintieloru nostre de superiori scolasteci, de adeverati patrioti si buni romani.

Aceste sunt in resumatu reflexiunile din raporturile membriloru despartiamentului, cari invitati din partea Domniloru directori si inspectori scolasteci confesionali ca in anii trecuti si acum'a au asistatu la esamenele de vara, au facutu din partea loru si au influintiatu ca scolari mai diligenti se fie premiați, poporulu se asiste la esamene in numeru mai insemnatu, cu unu cuventu ca diu'a de esamenu se se prefaca intr'o diua de serbatore, de bucuria atatu pentru scolari catu si pentru parinti.

Nu putemu trece inainte, dela acestu punctu fara ca, constatandu fatia de trecutu progresu in invetiamentu si administrarea causeru scolastece; de alta parte fatia de unele aparentie se nu damu esprasiune dorintiei, ca toti aceia, cari suntu chiepati a se ingrigi de binele poporului si de viitoriulu nostru care e saditu in tineretulu de scola; in deosebi parintii copiiloru de scola, cari pentru sufletele si viitoriulu baietiloru suntu respundietori inaintea viitoriului, posteritatiei si inaintea lui Dumnedieu se fie destepti, se grigesca, ca tineretulu preste tote si inainte de tote se se cresca romanesc in legea strabuna si in dulcea limba romanesc. Ori-ce abatere dela

acestu modu de crescere pote se se resbune si noi parintii avemu se luamu amara respata, pentru usiuratarea sau interesele laterali, cari dora ne-aru indemnã a se abate dela acestu principiu in crescerea baetiloru nostrii. Cu preferintia se insistamu pentru cultur'a poporului, se insistamu pentru cultur'a nostra specifica romanescã cu ajutoriulu limbei nostre bine invetiate; asta se face nu din alte motive, ci numai si numai din convictiunea intima, ca inainte de tote avemu se strapunemu si se latimu invetiatur'a in mass'a poporului, ca cu ajutoriulu limbei nostre materne ni se usiuredia castigarea cunoscentieloru pentru vietia, cu limb'a romanescã si invetiamentu ni se deschide cale cu multu mai scurta, mai neteda si mai secura decatu ori-care alta, ca se ajungemu mai repede la nivelulu de cultura si civilisatiunea pre care se afla poporale de rass'a latina.

Mai este de doritu ca invetiamentulu din scole se curme, cu pre multele teorii si borborosii de cuvinte, cari fara folosu practic in scurtu aborescu din capetele baietiloru, ca planulu de invetiamentu bine priceputu si bine aplicatu se se esecute corespondietoriu intentiunei aceluia in modu practic, se nu se iee de termometru alu inaintarei in invetiatura numai unulu seu doue obiecte, numai cetitulu si scrisulu, ci si calculatulu, cunoscentiele reali, economi'a, fisic'a s. c. l. lucruri, cari atingu de aprupe interesele tieranului romanu, ca pre acest'a cu atatu mai vertosu se'lu indulcimu cu scol'a si invetiatur'a. Facendu astu-felu, credemu ca in celea 7—8 luni la anu catu tiene invetiatur'a la satele nostre, s'ar potea areta rezultatu indoitu si mai roditoriu pentru generatiunea tinera.

III.

Fiind-ca pentru despartiamentu celu mai acomodat terenu spre a-si desvolta activitatea se pare de-ocamdata invetiamentulu si scol'a, ne-amu concentratu tote poterile la acestu locu. Si cu multumire sufletesca potemu constata, ca despartiamentulu pote se-si implinesca angagiamentulu ce au facutu anulu trecutu, punendu in vedere, ca in *mesura cu progresulu invetiamentului se voru spori premiele si alte imbunatatiri pentru scole si invetiatori*. In anulu trecutu pentru invetiatori s'au scrisu 8 premii si s'au impartitu 10; estu anu s'au scrisu concursu pentru 11 premii contribuindu la compunerea acelora premia, punendu la despusetiunea despartiamentului 1). Dlu *George Popu de Basesci una vaca cu vitielu si una scrofa cu purcei*; 2.) Dlu *Alimpiu Barboloviciu, Florian Cocianu si I. Popu* din Domninu cate 10—10 fl 3.); Dlu *Dr. Ioanu Nichita* 4 galbeni; 4.) Dlu *Simeonu Orosu* 20 fl.; 5.) Dlu *Ioanu Moldovanu si Ioanu Serbu* 5—5 fl.; 6.) Dlu *Demetriu Coroianu* 2 Hlitre grau de sementia; 7.) *Andreiu Cosma* 1 Hl. ordiu si 0.50 Hl. cucurudiu cincantinu de sementia. Conditiiunile pentru concursu au fostu totu cea din anulu trecutu, cu singura adaugere, ca invetiatorii, cari voru fi impartasiti de premiele grau, ordiu si cucurudiu de sementia se fie indatorati la timpulu seu a face raportu despartiamentului cum si cu ce rezultatu au cultivatu prasala din sementia primita; in fine ca toti docentii premiați din rodulu primitu in anulu viitoriu se

dee pentru prasala altui invetiatoriu desemnatu prin despartiamentu jumetate catu e cantitatea premiului.

Scopulu acestui premiu si intentiunea acestei dispositiuni este: ca de-o parte se se latiasca soiuri de sementie mai bune si in partile unde se intrebuintiédia sementaturi mai inferioare; de alta parte se speréza ca docentii respectivi avendu a raporta despre modulu de cultivare si despre resultatu spre binele loru propriu inca voru pune mai multa sirguintia a-si cultiva catu de bine pamentulu si a scruta imprejurarile, ce influintiédia in directiune buna sau rea la prasila; in fine impartasindu ei si pe alti colegi din sementia buna se speréza, ca si pe acésta modesta cale se va contribui catusi de puçinu la inaintarea economiei la poporu.

Pentru premiele sus amintite au intratu de totu 24 *ceveri*, cari luandu-se in censurare, comitetulu au aflatu a se conferi:

1. Premiulu I una vaca cu vitielu dlui *Ioannu Macsim* invetiatoriu in Buciumi.
2. Premiulu II una scrófa cu purcei Dlui *Ioannu Ciupe*, inv. in Starciu.
3. Premiulu III 4 galbeni Dlui *Elia Popu*, inv. in Tresnea.
4. Premiulu IV 20 fl. Dlui *Iuliu Chita*, inv. in Pria.
5. Premiulu 2 Hl. grâu Dnului *Ioannu Nichita*, inv. in Pir.
6. Premiulu 1 Hl. ordiu si 0.50 Hl. cincantinu Dlui *Teodoru Buciu* din Dohu.
7. S'a mai premiatu parte din premiele escrise, parte din economisarile despartiamentulu Dlu *Demetriu Pasca* din Siciu, si *M. Bobisiu* din Supurul de susu; *P. Robu* din Oartia de josu; *P. Longinu* din Crasna; *N. Popu* din Hidigu; *I. Selagianu* din Catielulu-rom.; *G. Labo* din Bogdan'a si *Ioannu Mandrutiu* din Bani-sioru cu câte 10—10 fl.

Mai toti docentii concurenti ar meritá se fie premiați, dar' nedispunendu de mijlóce suficiente, cei nepremiați pentru asta-data multiamésca-se cu laudele meritate ce le aduce despartiamentulu.

Preste totu *premierele ce se distribue docentiloru valorédia preste 300 fl. v. a.*

Premiele in numerariu premiaților presenti se distribue acum; ér' celoru absentu se asemnédia la directorulu despartiamentulu si respective la oferinti.

Domniloru invetiatori premiați!

Primiti aceste modeste daruri, nu ca remunerare pentru implinirea si portarea grelei sarcini de dascali românesci, ci cá semnu alu recunóscerei meriteloru DVóstre, càstigate intru revarsarea luminei, a invetiaturei la némulu românesc. Aceste premii servésca-ve de puçina consolare in necasurile dilnice si ve fie spre indemnu, de incuragiare pentru viitoriu, cându póte si dascalulu romanu are se'i resara sórele mângareii si cum-cà asta se urmédie catu mai curundu, multu depinde dela acti-

vitatea, dela lucrarea DVóstre intru a cultivá poporulu romanu remasu in invetiatura, nu singuru din vin'a sa ci mai multu pentru peccatele trecutulu, preste seclii fiindu persecutatu (gonitu) de sórte si nedreptatitu.

Distingerea de adi a DVóstre se servésca de indemnu si celorlalti invetiatori. Tuturoru ve dicu dela acestu locu: *Dvóstre dloru invetiatori prin nisuinti'a, comportatiune esemplare, prin devotamentu intru implinirea consciéntiosa a chiamarei, càstigati o arma puternica spre a impune societátiei romane, cá din anu in anu se concurga cu mai multu la imbunatatirea starei DVóstre si a scoléi.* Si se credeti cá si in ast'a privintia sunt deja delaturate greutatile inceputulu.

IV.

Despartiamentulu nostru in acestu anu mai face unu modestu pasu spre apropierea scopulu seu precisatu in §. 5 din Regulamentu, intielegu *premierea unui tieranu tineru economu incepatoriu din acésta comuna, cu unu plugu de feru de modelu* (pusu la dispositiunea despartiamentulu din partea actuariulu). Plugulu de feru in acestu tinutu muntosu, unde romanulu n'a parasitu inca plugulu seu de lemnu primitivu, póte se contribue cá economii aflându-lu practiculu sè se provada cu o scula mai buna pentru principal'a lucrare in economia, pentru ararea potrivita a paméntulu.

Premiulu din cestiune la recomandarea dloru preoti si invetiatori locali s'a conferitu tinerulu tieranu *Ioannu Ciupe* economu incepatoriu, care prin trédi'a diligintia, lucrare neobosita si crutiare premerge consateniloru sei. Acestu micu daru din partea despartiamentulu, care v'a cercatu aici la casele DVóstre e dovada, ca vestea ómeniloru harnici trece preste hotarulu satulu DVóstre, se face cunoscutu fruntasiloru némulu nostru, se pune scrisu in cartea celoru alesi ai poporulu si din scrisóre va fi pomenitu si preste sute de ani. (Economulu premiau intre urarile adunarii pasiesce la mas'a presidiala, unde vediutu de toti éra e aplaudatu cu multe: se traiésca!)

Dtale tinere si brave tierane, acestu daru din partea atátoru domni veniti din tóte partile Selagiulu, sè-ti slugésca spre inbarbatate si portare buna si in viitoriu; ér' in DVóstre ceilalti sateni economi din locu si din pregiuru, cari vedeti radicarea fratelulu vostru, se stèrnésca nisuinti'a, cá si DVóstre sè ve faceti catu mai multu vrednici de asemenea daruri.

V.

Comitetulu rezervându'si cá propunerile referitorie la progresarea despartiamentulu, sè le faca separatu la pertractarea puncteloru urmatóre din programu, asiu fi sositu la finea raportulu, déca acésta diua aru fi numai serbatoarea adunarei nostre generali.

Inse in acésta diua trebuie sè ne aducemu aminte si de mam'a nostra „Associatiunea transilvaniei pentru literatur'a rom. si cult. poporulu romanu“, care in acestu anu 'si *serbédia iubileulu de unu patrariu de seclu.*

Inca la inceputulu anululu 1860 romanii din Transilvani'a in frunte cu archiereii sei *A. Baronu de Sia-*

gun'a si *Al. St. Siuluti*, cari petrunci de simtiulu de datorintie a fie-carui'a cetatianu, dupa poteri a contribuí spre inaintarea culturii poporale spre promovarea industriei si a agriculturii, a devenitu la aceea convingere tare, cà acelu scopu mai securu se pote ajunge prin intrebuintiarea simbolului Prégratiosului nostru Domnu si Imperatu „*Viribus unitis*“, adeca prin infintierea unei reuniuni, alu carei scopu se fia lațirea culturii poporali si inaintarea culturii cu poteri unite.“

Ei perseveranti in propunerea loru nu s'au descuragiatu nici atunci, cându din partea Guvernatoriului li se spune frâncu si verde: „*eu nu finu de concesibile infintierea unei reuniuni eschisivu nationale*“, ei mai inadinsu a spusu locuriloru competente, cà infintierea Asociatiunii „*e dorita de o natie, care a datu nenumerate dovedi de alipire càtra tronulu Majestaticu si a-lu carui patriotismu curatu, si strainu de ori-ce separatismu ostensibilu se dovedesce si din statute.*“

Tienut'a resoluta a acelor doi Archierei si a intregii inteligintie romane de atunci a storsu concessiunea pentru formarea Asociatiunii si aprobarea statuteloru si asia „*Asociatiunea transilvana pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu*“ in anulu 1862 adeca chiaru acum 25 ani si-a potutu incepe activitatea salutaria in intielesulu culturii, literaturii romane si pentru invetiatur'a poporului romanu.

Tempulu si poteriile-mi spirituali, de cari dispunu, nu-mi permitu nici baremu in resumatu, se espunu istoriculu de unu patrariu de seclu alu acestei Asociatiuni. Aceia dintre Dvostre cari la urdirea ei erau orientati asupra starii culturale si sociali a romaniloru si de atunci pàna in diu'a de astadi au petrecutu cu atentiune activitatea Asociatiunii, facèndu comparatiune intre starea de atunci si acumu, usioru 'si voru putea face conclusiunile cele mai precise in favorulu ei. Noue celoru mai tineri ni se va pareea ceva apròpe de necredutu, cà la urdirea Asociatiunii Romanii cu dreptu cuvèntu se poteau plânge cà „*sunt opriti de catra unele autoritati a scrie cu litere latine*“; nu aveamu ortografia romana, nu aveamu unu centru, o autoritate culturale in giurulu careia se ne potemu grupà; erà materia dar nu erà cementu spre a atrage totu ce e bunu si folosiveru pentru inaintarea culturii si literaturii poporului romanu.

Asociatiunea dela inceputu pàna in diu'a de astadi nu s'a obrusu natiunii romane, n'a facutu reclame din lucrarile sale, nu si-au càstigatu autoritate prin influentie esterne, — ci a lucratu in liniste si au càstigatu autoritate prin premeditatele sale lucrari culturale, *neabătèndu-se nici pre unu momentu dela scopulu si cerculu seu de activitate circumscrisu in statute. Totu ce au facutu Asociatiunea au facutu prin sine, de sine si singuru pentru scopuri culturale adeverate, ferindu-se de aventurile culturale moderne.*

Acèsta procedura intielèpta singuru dèмна de o institutiune culturale i-au ascuratu esistenti'a, i-au facutu roditoria lucrarea pre tóte terenele culturale. Urmarile iniurintiei sale se veđu in limba, in cultur'a romaniloru din acestu imperiu, in ortografia, in premiele pentru

studenti si meseriasi, in vièti'a sociale, in tóte reuniunile culturale si economice, càte in ceste din urma done decenii s'au infintiatu la romani. In anii din urma a pusu corona lucrariloru sale infintiandu escelent'a *scòla superiòra* pentru crescerea feteloru romane.

Infintiandu despartiemintele au ajutoratu multu cà sè se consolidiedie legaturile culturale intre romani si cà binefaceriile culturale se strabata mai siguru pàna in celea mai de josu strate ale poporului. Cei doi Archierei, cari s'au pusu in fruntea intreprinderii la infintierea Asociatiunii, cari au realizatu intreprinderea ajutorandu-o nu numai cu concursulu si lucrarea loru pretiòse, ci si *Al. St. Siuluti* cu 2000 fl., *A. Br. de Siagun'a* cu 1050 fl. facèndu-se *primii membrii fundatori a ei*, Incununati de laurii nemoriei s'au mutatu la celea eterne. Ne vomu impliní unu actu de pietate càtra memori'a loru, sculându-ne si in unanimitate strigându: *in eternu amintirea loru*, se ridica intrèga adunare urându: „*In eternu amintirea loru*“. — Dupa ei cei mai laboriosi fundatori si membrii ai Asociatiunii suntu presiedintele actualu *T. Cipariu*, v.-presiedintele *I. Bolog'a* si secretariulu *I. G. Baritiu*. In acèsta diua iubilara se le uràm: „*Se traièsca la multi ani!*“ strigari frenetice: „*Se traièsca la multi ani!*“ pàna la celea mai adènci betrànetie impresurati de iubirea nealterata a tuturoru romaniloru sè se desfatedie de infflorirea institutiunii carei au pusu bas'a mai nainte cu 25 ani, pre care de atunci o au condusu si o conducu cu raru tactu si multa intielepciune (Urari: *se traièsca*). Èr noi, multiamirile nòstre faça de acèsta institutiune ce conține in sine *totu ce e bunu si folositoriu pentru nèmulu românescu si nemicu veu*, le vomu aretà concurgèndu cu totii, mici cu mari, avutu si seracu fie-care dupa poterea sa la infflorirea ei, facèndu-ne membrii ordinari sau ajutoratori.

Dèca fie-care ne-amu impliní datorinti'a in acèsta privintia, rezultatele obținute in cei 25 ani in scurtu s'ar insutu si ne-amu potea vedea poporulu cultu, invetiatu alaturea sau in fruntea altoru popòre, cari adi pòte ne despretiuescu.

Inchìeiu raportulu dându espresiune cursulu de idei a cuvèntarei primulu presiedinte alu Asociatiunii prin care a radicatu prim'a adunare generala: „*Nèmu adunatu in charitate, se lucramu in charitate, se ne despartimu in charitate*“. Dee bunulu Dumnedieu cà pàna la capetulu vécului se fie totu asia. Se ne mai intàlnimu la mas'a mamei nòstre comune, se ne indulcimiu de limb'a, nationalitatea si de tóte ce suntu ale romanului. Popòrele mai nainte au potutu traí fàra literatura, fàra invetiatura, astadi inse asia ceva este curatu preste potentia. Feudalismulu aristocraticu s'a delaturatu prin desvoltarea poterei morale si cunòscerea legiloru firesci; se nu trecemu inse cu vederea, cà invetiatur'a, cartea, poterea mintiei si a geniului, sciintiele si artele suntu cari in dilele nòstre popòreloru dau taria si le asecura viitoriulu.

Supurulu de susu la 3 Augustu 1887.

Andrei Cosm'a,
actuariulu despartiamèntulu XI.

PARTEA OFICIALA.

Nr. 378/1887.

Procesu verbale

alu comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, luat in sedinti'a dela 23 Augustu st. n. 1887.

Presedinte: Iacobu Bologa, vice-presedinte.

Membrii presenti: E. Macellariu, C. Stezariu, G. Baritiu, I. V. Russu, Dr. Il. Puscariu, E. Brote.

Secretariu: Dr. Ioanu Crisianu.

Nr. 111. Senatulul scólei principale române din Lapusiulu unguurescu prin adres'a dto 16 Augustu a. c. se róga, ca comitetulu se mijlócésca dela adunarea generala a Asociatiunei din anulu curentu unu ajutoriu càtu de modestu pentru acésta scóla pentru anulu acest'a au si pe anulu viitoriu, motivându cererea cu lipse de mijlóce, precum si cu necesitatéa de a se asigura esistenti'a acestei scóle. (Ex. Nr. 372) Secretariulu II. propune, cá cererea mentionata sè se inaintedie cu recomandatiune adunarei generale a Asociatiunei din anulu curentu. Membrulu comitetului I. V. Russu propune a se inaintá cererea adunarei generale fàra vre-o observare din pàrtea comitetului. Membrulu E. Brote propune: Cererea senatului scólei principale române din Lapusiulu unguurescu sè se inaintédie onoratei adunari generale, ce se va ținea in acestu anu la 28 Augustu si dilele urmatóre in Sibiiu atragendu-se atentiunea adunarei la impregiurarea, cá fondurile Asociatiunei nu permitu de astadata ajutorirea scóleloru straine din cauza, cá scól'a propria a Asociatiunei pretinde inca considerabile mijlóce banesci din venitele modeste ale fonduriloru Asociatiunei. Punendu-se aceste propuneri la votu.

— Se primesce propunerea fàcuta de membrulu comitetului Eugenu Brote.

Nr. 112. Directiunea despartieméntului VII. (Abrudu) prin adres'a de dto 15 Augustu a. c. presenta procesulu verbalu luat in sedinti'a adunarii generale a despartieméntului, ținuta la 10 Iuliu a. c. in comun'a Lupsi'a, dimpreuna cu aclusele. Din procesulu verbalu alu adunarii generale se vede ca:

1. cu ocasiunea acestei adunari s'a cetitu o disertatiune de parintele protopopu Romulu Furdui despre „Insemnatarea si scopulu Asociatiunei.“

2. s'au insinuat membrii noi: Petru Butalanc, economu in Sias'a, Petru Nicóra, economu in Lupsi'a, si Petru Lucaciu, secretariulu societatii de mine „Concordi'a“ in Abrud.

3. s'a fàcutu propunerea de a se creá 3 premii pentru acei invetiatori din despartieméntu, cari se voru distinge in cultur'a gradinaritului si pomaritului, precum si in „art'a metodica de propunere a objectelor de invetiamentu in scólele poporale“ si s'a hotaritu, ca cestiunea acésta sè se aduca inaintea adunarii generale a Asociatiunei transilvane, ce se va ținé la 28 Augustu a. c. in Sibiiu, ca se decida cu privire atàtu la propunere insasi, càtu si la sum'a ce ar fi sè se prelinedie pentru premiile intentionate.

4. s'a declamatu din partea tinerului Enea Gerasimu poesi'a „Glasulu unui romanu“.

5. s'a decisu, ca proxim'a adunare a despartieméntului sè se țina in anulu viitoriu 1888 in comun'a Salciu'a (Ex. Nr. 374/1887).

Hotaririle dela pt. 1, 2, 4, si 5, se iau spre sciintia, avendu membrii noi Petru Butalanc, Petru Nicóra si Petru Lucaciu a fi supusi conformu statuteloru aprobarii adunarii generale proxime.

Càtu pentru propunerea amintita la pt. 3 referitóre la crearea de premii, avendu in vedere, cá sumele incassate dela membrii ajutatori, conformu §. 27 din regulamentu potu fi folosite intre marginile presciseloru §§. 18 si 20 din regulamentu, pentru scopurile speciale ale despartieméntului, aceea cade in competinti'a adunarii generale a despartieméntului, si nu face deci trebuintia a fi supusa aprobarii adunarii generale a Asociatiunei.

Nr. 113. Ioan Papu invetiatoriu gr. cath. in Seretielu, comitatulu Bistritia-Naseudu prin adres'a de dto 20 Augustu a. c. se róga pentru a se conferi fiului seu, Davidu Papu, elevu de class'a I. gimnasiala in Bistriti'a unu stipendiu pentru a-si putea continuá studiile (Ex. Nr. 375/1887).

— Ne fiindu vacantu nici unulu din stipendiile aflatóre la dispositiunea comitetului Asociatiunei, cererei de fatia nu se póte satisface, petentele se indruma astfelu a reflectá la concursurile, ce eventualu se voru escrie din partea acestui comitetu.

Nr. 114. Directiunea despartieméntului XI. (Selagiu) prin adres'a de dto 19 Augustu a. c. Nr. 26 presenta protocolulu adunarei generale a despartieméntului ținuta in 4 Augustu a. c. in Buciumi, dimpreuna cu aclusele, anumitu: cuventulu de deschidere alu presedintelui, raportulu comitetului despre activitatea sa in anulu 1886 si o disertatiune despre „Cultur'a nationala a poporului romanu in comparatiune cu starea lui materiala“ vrèndu sè se iee la cunoscintia si sè se apróbe decisiunile cuprinse in protocolulu adunarii, sè se cuiteze substernerea taxeloru incurse dela membrii ordinari si sè se publice in fói'a periodica „Transilvani'a“ cuventulu de deschidere alu directorului si raportulu comitetului, trimitiendu-li-se dupa modalitatea din anulu trecut, din numerulu acela alu „Transilvaniei“, in care acelea voru aparea, 50 esemplarie, si in fine se póta folosí spre scopurile despartieméntului sum'a (altfelu nenumita si nejustificata) intrata dela membrii ajutatori sau dela membrii de ai despartieméntului. List'a membriloru inscrisi cu ocasiunea adunarii generale, despre care se face amintire in adres'a directiunei lipsesce dela actu; de asemenea nu s'a asternutu nici sum'a de 15 fl. incassati dela membrii Asociatiunei de asemenea citata in adres'a directiunei. Din protocolulu adunarii se vede ca:

1. S'au premiatu 14 invetiatori din despartieméntu, precumu si unu tieranu romanu serguitoru din comun'a Buciumi.

2. Fiindu timpul inaintatu si neputendu-se cetí disertatiunea care s'a insinuatu dl A. M. Vicasiu, se cere cá aceea sè se publice in fói'a „Transilvani'a“.

3. Adunarea generala viitóre sè se țina in comun'a Domninu la terminulu ce'lu va defige comitetulu.

4. S'a multiamitu Dlui primu-secretariu alu Asociatiunei G. Baritiu pentru càrtile ce li le-a daruitu (Ex. Nr. 376/1887).

Sum'a de 15 fl. v. a. lipsindu dela actu nu se póte qvita, de asemenea nu se potu substerne adunarii generale procsime membrii nou insinuati, lipsindu list'a acelora dela actu. Cererea de a se lasá la dispositiunea despartieméntului sumele intrate, intru cátu ele aru fi incursu dela membrii ajutatori si nu dela membrii ordinari ai Associatiunei, avédu in vedere prescisele §§. 27, 20 si 18 din regulamentu se incuviintiédia. Incátu pentru disertatiunea trimisa, aceea se va publicá daca se va aflá corespundietóre pentru fói'a asociatiunei; de asemenea se va publicá si cuvéntulu de deschidere, precumu si raportulu comitetului, avédu a se trimite spre impartire intre carturarii din despartieméntu 50 de esemplare din numerulu acela alu „Transilvaniei“, in care voru aparea, cu acea inse, cá directiunea sè se ingrigésca a acoperí spesele atátu ale esemplareloru, ce li s'au trimisu anulu trecut, cátu si ale celoru ce li se voru trimite in decursulu acestui anu. Tóte celelalte hotariri cuprinse in protocolulu adunarii generale a despartieméntului se iau cu aprobare spre sciintia.

Nr. 115. Dl. prepositu capitulariu si presiedinte alu Associatiunei transilvane, Timoteiu Cipariu, prin adres'a dto 10/22 Augustu a. c. respunsiendu la adres'a dlui consiliariu si vicepresiedinte alu Associatiunei transilvane, Iacobi Bolog'a de dto 8/20 Augustu a. c., prin care incunosciintiandu'lu despre apropierea terminului pentru adunarea generala a Asociatiunei 'lu invita la acea adunare, arata cu parere de reu, cá starea sanataii nu-i permite a luá parte la adunare (Ex. Nr. 373/1887).

— Se ia cu parere de reu spre sciintia.

Nr. 116. Comisiunea esmisa din partea comitetului pentru scontrarea cassei si pentru revisuirea ratiociniilor cassei Asociatiunei pro 1886 raportédia despre scontrarea si despre revisuirea facuta, aratându cá a aflatu tóte in buna ordine (Ex. Nr. 377/1887).

— Spre sciintia, avédu a fi transpusu ratiociniulu adunarei generale.

Nr. 117. Secretariulu II. presenta proiectulu de programu pentru siedintiele adunarei generale, ce are a se tiné in Sibiiu la 28 si 29 Augustu n. a. c.

— Se stabilesc in textulu alaturatu.

Sibiiu d. u. s.

Iacobi Bologa m. p.,
v. presidentu.

Dr. I. Crisianu m. p.,
secret.

Autenticarea acestui procesu verbalu se increde Dloru: C. Stezariu, G. Baritiu, Dr. II. Puscariu.

S'a cetitu si autenticatu.

Sibiiu, in 25 Augustu 1887.

Dr. II. Puscariu m. p. G. Baritiu m. p. C. Stezariu m. p.

Nr 399/1887.

Procesu verbale

alu Comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, luat in siedinti'a extraordinara dela 3 Septembrie 1887.

Presiedinte: Iacobi Bologa, vice-presiedinte. Membrii presentii: I. St. Siulutiu, Dr. II. Puscariu,

Z. Boiu, P. Cosm'a, G. Baritiu, I. Popescu, I. V. Russu, B. P. Harsian, C. Stezariu, Nicanoru Fratesiu.

Secretariu: Dr. I. Crisianu.

Nr. 118. Domnulu vice-presiedinte arata, cá s'a aflatu indemnatu a conchiemá pe membrii comitetului la siedinti'a extraordinara intr'o cauza prea trista, spre a anuntia adeca, cá dupa o telegrama primita astadi dupa amédi dela dl canonicu I. M. Moldovanu din Blasiu, Ilustritatea sa prea demnulu si prea iubitu presiedinte alu Asociatiunei transilvane, dl Timoteiu Cipariu, astadi la órele 5. diminéti'a s'a mutatu la cele eterne, si cá ceremoni'a inmormentarii a acestui ilustru barbatu se va tiné in 5 Septembrie n. a. c. in Blasiu (Ex. Nr. 397/1887).

— Comitetulu, petruncu de cea mai profunda durere, 'si implinesce numai o sacra datorintia cátra unulu din cei mai mari si mai ilustrii barbati ai natiunei, cându in aceste momente prea triste vine a da prin sculare espresiune celoru mai intime simtieminte de condolentia pentru perderea ilustrului reposatu. In nexu cu acésta se hotaresce: a se atérna la cas'a Asociatiunei flamur'a négra, si a se pregatí o cununa de lauri, pe care comitetulu, participându in corpore la ceremoni'a inmormentarii, se o depuna pe cosciugulu distinctului defunctu. Cu ocasiunea ceremoniei va vorbi in numele Asociatiunei transilvane, primu-secretariulu Asociatiunei, domnulu George Baritiu.

Sibiiu, d. u. s.

Iacobi Bolog'a m. p.,
Vice-pres.

Dr. I. Crisianu m. p.,
secretariu II.

Autenticarea acestui procesu verbale se concrede dloru: I. St. Siulutiu, Dr. II. Puscariu, Z. Boiu.

S'a verificatu. Sibiiu, in 7 Septembrie 1887.

I. St. Siulutiu m. p. Dr. II. Puscariu m. p. Z. Boiu m. p.

Nr. 406/1887.

Procesu verbale

alu comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, luat in siedinti'a dela 9 Septembrie n. 1887.

Presiedinte: Iacobi Bolog'a vice-presiedinte. Membrii presentii: I. St. Siulutiu, Dr. II. Puscariu, P. Cosm'a, E. Macellariu, I. Popescu, B. P. Harsianu, G. Baritiu, Zacharia Boiu.

Secretariu: Dr. I. Crisianu.

Nr. 119. Presidiulu notifica, ca in conformitate cu conclusulu luat in siedinti'a extraordinara dela 3 Septembrie a. c. comitetulu a participatu in corpore, sub conducerea vice-presiedintelui, la ceremoni'a inmormentarii ilustrului presiedinte alu Asociatiunei, Timoteiu Cipariu, cá s'a depusu o cununa pe cosciugulu distinctului defunctu si cá dl primu-secretariu G. Baritiu a vorbitu cu ocasiunea ceremoniei in numele Asociatiunii.

— Spre sciintia.

Nr. 120. In conformitate cu conclusulu adunarei generale din estu anu, siedinti'a II. punctu 23 se cetesce pro-

cesulu verbalu, luat in sedinti'a II. a adunarii generale a XXVI, ținuta in Sibiiu la 29 Augustu a. c. (Ex. Nr. 396/1887) si — Se verifica.

Nr. 121. Dl. Max Müller, editoru si librariu in Breslau prin adres'a de dto 10 Augustu a. c. si cu provocare la conclusulu comitetului Asociatiunei de dto 5 Augustu a. c. Nr. 323 presenta unu esemplariu din opulu „Romänien“ de Rudolf Bergner cu rugarea a se dispune circularea intre membrii Asociatiunii a unei liste de subscriptiune, urmata de recomandarea acelui opu (Ex. 358/1887).

— Cartea intitulata „Romänien“ de R. Bergner se transpune Dlui G. Baritiu spre dare de parere.

Nr. 122. Ioanu Domianu aspirantu la facultatea juridica, cere a-i se conferi unu stipendiu vacantu spre a putea continua studiile academice (Ex. Nr. 381/1887).

— Ne dispunendu Asociatiunea de stipendii cu asemenea menitiune, cererii presente nu se pöte satisface.

Nr. 123. Directiunea despartieméntului X. (Cluju) prin adres'a de dto 24 Augustu a. c. Nr. 4. trimite protocolulu adunarii generale a despartieméntului, ținuta la 17 Iulie a. c. in Aschileulu micu si 40 fl. v. a. cu rugarea; sè se estradee membrului vechiu Ioanu Papiu, parochu in Margau, o diploma noua in loculu celei vechi, in care din gresiala s'a indusu cá locu de ubicatiune „Morlac'a“ in locu de „Margau“, in fine se li se trimita unu numeru mai insemnatu din statutele si regulamentele Asociatiunei, spre scopu de a se impartí intre agentii si asesorii agenturilor, cari s'au infintiatu in timpulu din urma pe mai intregu teritoriulu comitatului Cojocnei.

Din protocolulu adunarii generale se vede ca:

1. s'au cetitu 2 disertatii, un'a intitulata: „Unu cuventu in interesulu istoriei nóstre nationale“ de Nestoru Simeonu si alta intitulata: „Ce se invetie romänii dela Evrei“ de dl Basiliu Podóba:

2. s'a decisu a se escrie 2 premii de câte 5 fl. v. a. pentru dóue femei locuitoare pe teritorulu despartieméntului, cari voru aratá, ca in decursulu anului si-au ținutu si imbracatu famili'a cu tieseturi de mán'a loru si nu cu fabricate;

3. s'a decisu sè se escrie unu premiu de 6 fl. v. a. pentru unu docentu, care va aratá, ca are celu mai frumosu choru vocalu bisericescu, compusu nu numai din scolari, ci din tine-retulu adultu;

4. s'a hotaritu sè se escrie unu premiu de 6 fl. v. a. pentru unu docentu din despartiementu, carele va aratá celu mai frumosu progresu din stuparitu si in latirea stuparitului in poporu;

5. s'au incassatu dela membrii vechi si noi tace in suma de 40 fl. si dela membrii ajutatori 22 fl. 10 cr. pentru premiile amintite mai susu, cerèndu-se aprobarea membrilor noi: Stefanu Barcianu preotu in Ugruti, Ioanu Moldovanu preotu in Aschileulu micu, Ioanu Bochisiu in S.-Craiu, si George Corusanu docentu si proprietariu in Aschileulu mare (Ex. Nr. 386/1887).

— Adeverindu-se primirea sumei de 40 fl. v. a. cuprinsulu protocolulu adunarii servece spre sciintia cu aceea, ca membrilor noi, fiindu primiti de adunarea generala, ținuta in Sibiiu, li se voru estrada diplomele numai dupa-ce voru fi solvitu si tacs'a prescisa de câte 1 fl. In ceea-ce privesce rugarea directiunii referitóre la o. innoire a diplomei pentru

membrulu Ioanu Papiu si la trimiterea unei sume mai mari de esemplare din statutele si regulamentele asociatiunei, se incuviintiadia.

Nr. 124. Secretariulu II. alu Asociatiunii Dl Dr. Ioanu Crisanu prin adres'a de dto 24 Augustu a. c. trimite sum'a de 60 fl. cu rugarea, cá acea sè se primésca in contulu tacei de 100 fl. prescisa pentru membrii pe viatia ai Asociatiunei. Restulu de 40 fl. 'lu va solvi inca in decursulu acestui anu (Ex. Nr. 382/1887).

— Se adeveresce primirea sumei de 60 fl. avèndu secretariulu II. Dl. Dr. I. Crisanu a fi supusu la timpulu seu aprobarii adunarii generale a Asociatiunii.

Nr. 125. Fostulu directoru alu despartieméntului VIII. (Alb'a-Iuli'a) Dl Ioanu Piposiu, prin adres'a de dto 24 Augustu a. c., presenta, neputendu-se inca constitui nou alesulu subcomitetu, protocolulu adunarii generale a despartieméntului, ținuta la 7 Augustu a. c. in comun'a Metes in sum'a de 116 fl. Din protocolulu adunarii generale se vede ca:

1. s'au incassatu dela membrii ajutatori sum'a de 15 fl. 70 cr. si dela unu membru nou inscrisu, George Lasca proprietariu din Ampoiti'a 105 fl., cerèndu-se aprobarea celui din urma;

2. s'a conferitu stipendiulu de 20 fl. ce se escrisese pentru unu invetiatoriu care a doveditu mai mare progresu in pomaritu si gradinaritu, invetiatoriului din Teiusiu Stefanu Crisanu, si s'au escrisu din nou, totu spre acelasi scopu, doue premii de câte 10 fl. pentru anulu 1887/8;

3. s'a decisu stabilirea unei legaturi mai strinse intre subcomitetu si agenturile comunale;

4. s'a reconstituitu comitetulu despartieméntului prin alegerea Dlui Mateiu Nicola cá directoru si prin alegerea Dloru Alexandru Tordosianu, Ioanu Piposiu, Simeonu Micu, Rubinu Patiti'a, Alexandru Velicanu, Iosifu Munténu cá membrii ordinari si in fine prin alegerea Dloru Nicolae Barbu, Ludovicu Luc'a, Ioanu Fràncu, Iosifu Romanu, Nicolae Cado, Nicolae Florescu si Stefanu Crisanu cá membrii suplenti;

5. cá adunarea generala procsima se va ținé in comun'a Henigu;

6. s'a votatu multiamita fostulu directoru Ioanu Piposiu pentru servitiile aratate in decursu de 10 ani (Ex. Nr. 387/1887).

— Se adeveresce primirea sumei de 116 fl. cu aceea, cá sè se deslusiasca, cum de in protocolu noulu membru George Lasca se arata a fi solvitu 105 fl. in contulu taxei de membru pe viatia, pe cându din avisulu postal, prin care s'a trimisu sum'a aretata mai susu, reese a fi solvitu numai 100 fl. Cuprinsulu protocolulu adunarii generale servece spre sciintia cu aceea, ca noulu membru, fiindu aprobatu de adunarea generala ținuta in Sibiiu, va primí la timpulu seu diplóm'a.

Nr. 126. Dl. Romulus Z. Boiu cu pres. 25 Augustu a. c. presinta in manuscrisu „Ideale-vals“ opu dedicatu comitetului Asociatiunei transilvane (Ex. Nr. 388/1887).

— Cu multiamita spre sciintia.

Nr. 126. Directiunea despartieméntului XVII (Reghinu) trimite prin adres'a de dto 19 Augustu a. c. protocolulu adunarii generale a despartieméntului, ținuta la 9 Augustu a. c. in Reghinulu sasescu, si sum'a de 59 fl. v. a. Din protocolulu adunarii generale se vede ca:

1. s'au incassatu dela membrii vechi si noi taxe in sum'a de 59 fl. si dela membrii ajutatori 10 fl. pentru trebuintiele

despartimentului, cerendu-se aprobarea membrilor noi: Elen'a Barbu, Sabin'a Todea, Severu Barbu si Ioanu Popescu primariu in Topliti'a;

2. s'a decisu subventiunea unui invetiatoriu pentru de a putea studia industri'a de casa;

3. s'a decisu sè se recerce comitetulu centralu de a se sustinea usulu de mai nainte in ceea ce privesce incassarea taxeloru.

4. Alegerea locului pentru proxim'a adunare generala s'a incrediutu comitetului (Ex. Nr. 389/1887).

— Adeverindu-se primirea sumei de 59 fl. cuprinsulu protocolului adunarii generale servece spre sciintia cu aceea, cà membrii noi, fiindu aprobatu de adunarea generala ținuta in Sibiiu, voru primí la timpul seu diplomele, ér' càtu privesce decisulu referitoriu la incassarea taxeloru prin mandate postale, o mesura aprobata si de adunarea generala a Asociatiunii, acela nu se póte acceptá.

Nr. 128. Dl Gustavu Metz architectu prin adres'a de dto 27 Augustu a. c. arata, cà luându privire in aclusele protocolului de colaudare de dto 23 Martie a. c. au afluat cà detragerele ce i s'au facutu, sunt ce e dreptu indicate, nu inse motivate, si ca pe cale privata numai aru fi intielesu, cà detragerele i s'au facutu din motivulu, ca n'aru fi fostu introduse in preliminarulu originalu. Motivulu acesta nu póte se fie hotaritoru, pentru cà la lucrari de adaptare si reparare nu e usióra stabilirea unui preliminaru. In considerarea lucrarilor solide, ce le-a prestatu, dl architectu supr'a amintitu se róga a i se eliberá detragerele in sum'a de 611 fl. 47 cr. cá nefiindu motivate (Ex. Nr. 390/1887).

— Se transpune comisiunii edile spre dare de parere.

Nr. 129. Leonteanu Lelutiu, maiestru papucariu prin hãrti'a de dto 20 Augustu a. c. se róga pentru unu ajutoriu, pentru de a'si putea procura instrumentele, ce se receru la numita maiestrie a papucaritului. (Ex. Nr. 392/1887).

— Ne dispunèndu de ajutóre cu asemenea menitiune, cererii presente nu se póte satisface.

Nr. 130. Ioanu Török pictoru in Cublesiulu maghiaru comitetulu Solnok-Dobác'a, prin hãrti'a de dto 22 Augustu a. c. cere a i se aplacida unu stipendiu de 300—400 fl. pentru de a se putea perfectiona la vre-o academia de pictura (Ex. Nr. 393/1887).

— Nedispunèndu de stipendii cu asemenea menitiune, cererii presente nu se póte satisface.

Nr. 131. Iosifu Iancu, ucenicu de croitoru in Cãmpeni, prin hãrti'a de dto 21 Augustu a. c. se róga a i se conferí unu ajutoriu destinatu pentru invetiacei de meserii (Ex. Numerulu 395/1887).

— Nefiindu vacantu nici unulu din stipendiile menite pentru sprijinirea invetiaceiloru dela meserii, cererii presente de astadata nu se póte satisface, petentele se indruma inse la eventualele concursuri, ce se voru escrie.

Nr. 132. Dl. N. Fekete Negrutiu redact. si proprietariu in Gherl'a, prin adres'a de dto 2 Septembrie a. c. transpune comitetului 500 esemplare din conferinti'a dlui S. A. despre „Scól'a civila cu internatu a Asociatiunii transilvane“ spre a se vinde cu unu pretiu óre-care in favorulu susu numitei scóle.

— Spre sciintia, avèndu a se esprima donatorului multiamita in scrisu. Biroulu se indruma a desface esemplarele puse la dispozitie printre membri Asociatiunii.

Nr. 133. Adunarea generala a invetiatoriloru din districtulu Brasiovu prin telegram'a de dto 5 Septembrie a. c. 'si esprima condolenti'a sa pentru perderea ilustrului si meritatului presiedinte alu Asociatiunii Timoteiu Cipariu (Ex. Nr. 403/1887).

— Spre sciintia.

Nr. 134. Secretariulu II presinta unu contu dela compactorulu din locu F. Neuzil, despre sum'a de 87 fl. 05 cr. pentru compactarea mai multoru càrti din bibliotec'a Asociatiunii sevèrsita parte in anulu 1885 parte in anulu 1886 si unu raportu referitoriu la acestu contu din partea bibliotecariulu Asociatiunii, din care se vede, cà socotél'a prezentata e in ordine si cartile cuprinse in conspectulu alaturatu au intratu in biblioteca, si propune, ér' comitetulu decide (Ex. Nr. 405/1887).

— Sè se avisedie la cassa spre solvire la màn'a compactorulu F. Neuzil sum'a de 87 fl. 05 cr. v. a.

Nr. 135. Secretarulu presinta procesulu verbalu alu adunarii generale a XXVI. ținuta in 28 si 29 Augustu a. c. in Sibiiu.

— Spre sciintia, avèndu a reveni asupra concluseru speciale.

Nr. 136. In conformitate cu cele de sub numerulu precedentu si in conformitate cu conclusulu adunarii generale din siedinti'a I. pt. 5 si 6 siedinti'a II. pt. 22 se comunica numele celor ce s'au inscrisu cá membrii noi ai Asociatiunii si au fost de adunare declarati membrii ai Asociatiunii si anume:

a) cá membrii pe viatia: 1. Baritiu Octavianu, profesoru in Naseudu. 2. Brote Eugenu, asesoru consistorialu in Sibiiu. 3. Lascu George, proprietariu in Ampoiti'a. 4. Patiti'a Rubinu, avocatulu in Alb'a Iuli'a. 5. Romanu Tom'a sen., economu in Sebesiulu inferioru, Tilea Onoriu, ingineriu in Smig.

b) cá membrii ordinari cu taxe anuale: 1. Albinu Sep-timiu, profesoru in Sibiiu. 2. Antonu Dimitrie, comerciantu in Sibiiu. 3. Aronu Ioanu, invetiatoriu in Brasiovu. 4. Balasiu Radu, oficialu la Albina in Sibiiu. 5. Barbu Elen'a in S. Reghinu. 6. Barbu Severinu in S.-Reghinu. 7. Barcianu Stefanu, preotu in Ugrutiu. 8. Baritiu I. G. oficialu la Albin'a in Sibiiu. 9. Barcianu P. Sabinu, profesoru in Sibiiu. 10. Barnutiulu Dimitrie, notariu in Halmagiu. 11. Besi'a Pavelu, preotu in Borgo-Prundu. 12. Bochisiu Ioanu, preotu in Sânt-Craiu. 13. Borosiu Ioanu, preotu in Zabrány. 14. Bolog'a Valeriu, secretariu la Albin'a in Sibiiu. 15. Bunea Arsenie, secretariu in Sibiiu. 16. Butalanc Petru, economu in Sias'a. 17. Cãndea Ioanu, protopopu in Avrigu. 18. Chendi Ioanu, preotu in Frãua. 19. Cimponeriu Atanasie, jude reg. in pens. si avocatulu in Sibiiu. 20. Cristea Vasilie, preotu in Sarvadu. 21. Cocorescu Tom'a, comerciantu in Boiti'a. 22. Corusianu George, docentu in Ascileulu mare. 23. Comun'a politica Rehau. 24. Comun'a politica Pianulu inf. 25. Cosm'a Mari'a in Sibiiu. 26. Danu Iuliu, administratoru protopop. in Fagarasiu. 27. Dejenariu Ioan, comptabilu in Fagarasiu. 28. Duvlea Ilarie, avocatulu in Fagarasiu. 29. Florianu P. A., profesoru in Blaju. 30. Gallu I. Dr., membru alu casei magnatiloru in Budapest'a. 31. Ghibu

Ioanu, profesor in Sibiu. 32. Hodosiu Enea, profesor in Sibiu. 33. Ioanu George, notariu in Sebesiulu inf. 34. Lobontiu Patriciu, preotu in Silvasiu. 35. Lucaciu P., secretariu la societ. de mine „Concordia“ in Abrudu. 36. Lucuti'a Pantilemonu, c. r. capit. in pens. in Sibiu. 37. Maieru Grigorie, jude reg. in Fagarasiu. 38. Mangr'a Vasile profesor in Aradu. 39. Metianu Aldulenu, pretoru in Arpasiulu infer. 40. Micu Andreiu, Dr., avocat in Fagarasiu. 41. Moldovanu Ioanu, preotu in Aschileulu micu. 42. Muntenu George, invetiatoriu dirig. in Vistea inferioara. 43. Muntenu Eftimiu, ospetaru in Sibiu. 44. Muntenu I., avocat in Alb'a-Iuli'a. 45. Necsia Stefanu, controloru in Fagarasiu. 46. Negrea G., perceptoru in Fagarasiu. 47. Negrea Laurianu, arendatoru in Sambat'a super. 48. Nicora P., economu in Lupsi'a. 49. Paulu Alexandru, concipistu in Fagarasiu. 50. Pinciu Ioanu, profes. in Caransebesiu. 51. Popu Ioanu de Galati, avocat in Sibiu. 52. Popa Ioanu, avocat in Sibiu. 53. Pop'a Isaia, oficialu la consistoriu in Sibiu. 54. Popu Stefanu Dr., medicu in Fagarasiu. 55. Poponeciu Iacobu, vice-not. comit. in Fagarasiu. 56. Popescu Ioanu, primariu in Topliti'a. 57. Popoviciu Ioanu, invetiatoriu in Sibiu. 58. Prie Constandinu, preotu in Sacadate. 59. Romanu I. Const., primariu in Sebesiulu infer. 60. Rosc'a Remus Dr. redactoru in Sibiu. 61. Rosiescu Tului, preotu in Clusiu. 62. Saitosi Vas., proprietariu in Ciomaköz. 63. Siulutiu A. Dr. profesor in Sibiu. 64. Straulia Pavelu c. reg. locot. in pens. in Sibiu. 65. Tatariu Ioanu, primariu in Sebesiulu super. 66. Todea Sabin'a in S. Reghinu. 67. Ungurenu Emanuilu, avocat in Timisiór'a. 68. Vlaicu Arsenie, profesor in Brasiovu. 69. Zanescu G., docentu in Brasiovu.

— Spre sciintia, avendu a li-se trimite diplomele de membrii.

Nr. 137. Prin conclusulu din siedinti'a II. a adunarii generale pt. 15 si 17 s'a luat la cunoscintia cuprinsulu raportului generalu, prezentatu adunarii din partea comitetului, precumu si ratiociniulu anului 1886 si s'a datu absolutoriulu asupr'a gestiunii din anulu 1886 cu aceea ca:

a) comitetulu se starue catu mai repede la implinirea conditiunilor prescrise, ca scol'a civila se pota dobandi dreptulu de publicitate;

b) ca eventualele deficite la intretinerea scolei sustinuta de Asociatiune se fie acoperite din mijlocele speciale disponibile sau adunande spre acestu scopu;

c) despartiemintele Asociatiunii, cari in raportulu comitetului nu sunt clasate intre cele ce cu zelu si staruintia 'si implinescu chemarea, se fie de nou indrumate si solicitate a si-o indeplini.

— Spre sciintia si conformare.

Nr. 138. Prin conclusulu adunarii generale din siedinti'a II. pt. 16. comitetulu este insarcinatu:

a) a'si castiga pe caile sale actele intemeitoare originale sau copii autentice despre fundatiunea scolei centrale romanesi, care ar fi se se intemeiedie in Gherl'a;

b) ca la casu, daca acele acte voru consuna cu copiile si citatele, ce s'au prezentatu adunarii generale, si astfel prin acele acte pe deplin justificatu va fi dreptulu Asociatiunii, de a interveni, priveghindu si controlandu acea fundatiune si sustinerea resp. organisarea scolei capitale, conformu me-

nitunii, comitetulu se face tote cele necesarie intru regularea practica a exercitiului acestui dreptu, prezentandu celei mai de aproape adunari generale raportu, eventualu si proiectu de regulare pentru viitoriu.

— Spre sciintia, cu aceea, ca biroulu se esecute fara amanare numitele concluse ale adunarii.

Nr. 139. Prin conclusulu adunarii generale din siedinti'a II. pt. 18 s'a stabilitu budgetulu pro 1888 intocmai cu preliminariulu prezentatu de comitetu.

— Spre sciintia.

Nr. 140. Prin conclusulu din siedinti'a II. a adunarii generale pt. 19 cererea comitetului scolei centrale din Lapusiulu ungurescu pentru unu ajutoriu in bani, din motivulu, ca fondurile Asociatiunii nu permitu de astadata ajutorirea scololoru n'a fostu luata in considerare.

— Spre sciintia, avendu cei pe cari 'i privesce a fi insciintiati despre acestu conclusu.

Nr. 141. Prin conclusulu adunarii generale din siedinti'a II. pt. 20 s'a alesu de secretariu II. alu Asociatiunii, in loculu fostului secretariu Dl. Dr. D. P. Barcianu, Dl. Dr. I. Crisianu, er' in loculu fostului controloru, dl. Iosifu St. Siulutiu dl. Nicanoru Fratesiu.

— Spre sciintia, cei alesi avendu a fi incunoscintiati.

Nr. 142. Prin conclusulu adunarii generale din siedinti'a II. pt. 21 s'a hotaritu, ca adunarea procsima se se fina in opidulu Abrudu, remanendu, ca terminulu mai de a aproape se'lu defiga comitetulu Asociatiunii in cointielegere cu Romanii Abrudieni.

— Spre sciintia si orientare.

Nr. 142. Secretariulu II. notifica, ca cu finea anului scolariu 1886/7 au venitu in vacantia: a) stipendiulu in suma anuala de 60 fl. din fundatiunea „Marinoviciu“; b) stipendiulu in sum'a de 40 fl. din fundatiunea „Riurenu“; c) stipendiulu de 20 fl. din fundatiunea „Basiot'a“ si d) unu ajutoriu de 20 fl. pe anu din fundatiunea „Tofalena“.

— Spre sciintia, avendu a se escrie concursu.

Nr. 144. Au incursu la cass'a Asociatiunii tace de membrii ordinari:

a) dela Dr. Nicolau Olariu in Sibiu pro 1887 5 fl. I. Popu de Galati pro 1887 5 fl. Ioanu Germanu in Bradu rat'a a II. pro 1887 2 fl. 50 cr. Leontinu Leontenu in Felvintiu pro 1887 5 fl. Ioanu Serbu in Siciu pro 1887 5 fl. Irodionu Labo in Tresnea veche pro 1887 5 fl. Florianu Petrenu in Almasiu pro 1887 5 fl. Dr. Grig. Silasi in Cluju, Vasile S. Podoba, Emericu Popu in Cluju pro 1887, cate 5 fl. Nicolae Bene in Sinteu pro 1887 5 fl. Alecsandru Niculescu in Mesterhaza pro 1886 si 1887 10 fl. Alexandru Tarnovenu in Hodacu, Galacteonu Siagau in Idicelu, Dumitru Lupu in Hodacu, Zaharia Lupu in Hodacu, Nichit'a Calini in Mesterhaza, Moldovann Alecsandru in Dev'a, Boteanu Ioanu in Bintinti pro 1887 cate 5 fl. Dim'a Nicolae in Hunedor'a pro 1888 5 fl. Colbasi Constandinu pro 1885, 1886 si 1887 15 fl.

b) ca ajutore au intratu la comitetu dela Stefanu Moldovanu, prepositu in Lugosiu 20 fl.

c) s'au insinuat ca membrii ordinari, platindu taxa de membru: Barcianu Sabinu pro 1887 5 fl. Stefanu Barcianu, in Ugrutiu pro 1887 5 fl. Ioanu Moldovanu, in Aschileulu

micu pro 1887 5 fl. Ioanu Bochisiu, in Sânt-Craiu pro 1887 5 fl. George Corusianu, in Aschileulu mare pro 1887 5 fl. Ioanu Cretiu, in Sibiiu 5 fl. Emili'a Ratiu, in Turd'a 5 fl. Iosifu Puscariu, in Brasiovu, 5 fl. Pavelu Straulia, in Sibiiu 5 fl. Nestoru Simonu, in Cluju 5 fl. Ioanu Popescu in Topliti'a, Elen'a Barbu in Reghinu, Sabin'a Todea in Reghinu, Severu Barbu in Reghinu, Dr. Aureliu Siulutiu in Sibiiu, Arsenie Vlaicu in Brasiovu, Zanescu George in Brasiovu, Mangr'a Vasilie in Aradu, Bolog'a Valeriu in Sibiiu, Florianu P. Aurelu in Blaju, Bunea Arseniu in Sibiiu, Chendi Ioanu in Frâu'a, Pinciu Ioanu in Caransebesiu, Rosiescu Tului in Cluju, Borosiu Ioanu in Zábány, Cocorescu Tom'a in Boiti'a, Popoviciu Ioanu in Sibiiu, Cosm'a Maria in Sibiiu, Antonu Demetriu in Sibiiu câte 5 fl. cá tacse de membru si câte 1 fl. cá tacsă pentru diploma.

d) s'au insinuatú cá membrii pe viatia: Lascu George in Ampoiti'a 100 fl. Patiti'a Rubinu in Alb'a-Iuli'a 100 fl. Tilea Onoriu in Smigu 100 fl.

— Spre sciintia, cu aceea, ca membriloru noi, fiindu primiti din partea adunarii generale din Sibiiu, li se va trimite diploma de membru, se întielege, cá celoru ce n'au solvitu tacsă de diploma, li se va estrada acést'a numai dupa achitarea acelei tacsă. Membrulu Simonu Nistoru, cá unulu care s'a insinuatú numai in 7 Septembrie, va fi supusu aprobării adunarii generale procsime.

Nr. 145. Comisiunea esmisa in siedinti'a comitetului din 4 Martie a. c. Nr. 43. spre revisuirea speselor de cancelarie pe timpulu din 1. Ianuarie 1882 până la 31 Decembre 1886 făcute de fostulu secretariu II. Dr. D. P. Barcianu, raportédia cu datulu 31 Maiu a. c. cá aflându in ratiociniu o inregistrare deosebita, afacerea aru putea se fie deslusita numai prin oficiulu de cassa.

In legatura cu acést'a cassariulu Associatiunii, combinându sumele solvite din cassa cu cele spesate dupa ratiociniulu fostului secretariu, recomănda cererea acestuia cu aceea, cá de óre-ce in socotél'a numitului secretariu s'a stracuratu o eróre de calculu, in locu de unu supraerogatu de 64 fl. 94 cr. se i se avisédia 54 fl. 94 cr. cá supraerogatu preste sumele ce le-a primitu.

— Se avisédia la cassa in favorulu fostului secretariu Dr. D. P. Barcianu sum'a de 54 fl. 94 cr.

Nr. 146. Oficiulu pentru mesurarea competintieloru prin harti'a de dto 7 Septembrie a. c. Nr. 2748 si cu provocare la recercarea adresata acestui comitetu cu datulu 22 Novembre anulu trecutú Nr. 2011 recérca de nou pe comitetu a'i transpune până la 1 Octobre a. c. pe lângă amenintiarea cu pedépsă datele de lipsa pentru mesurarea ecuivalentului impreuna cu estrasele referitóre la starea averii cu finea anului 1886.

— Se solicitédia cassariulu a satisfice recercării susnumitului oficiu in restimpu de 15 dile.

Sibiiu, d. u. s.

Iacobu Bolog'a m. p., **Dr. Ioanu Crisianu** m. p.,
v.-presiedinte. secretariu II.

Verificarea acestui procesu verbalu se increde dloru :
I. St. Siulutiu, Dr. II. Puscariu, P. Cosm'a.

S'a verificatu. Sibiiu, in 12 Septembrie 1887.

I. St. Siulutiu m. p. **Dr. II. Puscariu** m. p. **P. Cosm'a** m. p.

✠ **Iacobu Murasianu**, vechiu profesoru si directoru gimnasialu incependu dela 1837 până la 1875, vechiu publicistu românú dela Septembrie 1850 până la 1877, parinte de familia modelu, crescatoriu si ajutatoriu alu unui numeru considerabile de scolari si studenti lipsiti de mijlóce, barbatu întregu in sensulu adeveratu alu cuventului, dupa suferintie mai lungi au adormitu in Domnulu lasându in doliu profundu pe fiú si ficele sale, pe amicii si pe toti confratii sei si compatriotii sei cāti au sciutu pretini si stima virtutile sale private si patriotice, zelulu seu curatu, diligenti'a sa care nu cunoscea fatige până cându suferintiele 'i micșiorase activitatea sa încordata.

Te-ai dusu si tu Iacobe pe urm'a lui Timoteu ; ve vomu urmá si din valea dureriloru si din lumea góneloru neincetate. *Have anima pia.* *G. Baritiu.*

Bibliografia.

— Romaenische Revue. Politisch-Literarische Monatschrift. Abonnementspreis für Österreich-Ungarn ganzjährig 8 fl.; für das Ausland 25 Francs i. G. oder 20 Mark. — Vertreter im Buchhandel: Stefan Kretschmer, Resicza; für Rumänien Socec et Teclu, Bucarest, calea Victoriei. Direction: Resicza (Süd-Ungarn). IX. Heft. Resicza, September 1887. III. Jahrgang. Herausgeber: Dr. Cornelius Diaconovich. Inhalt: Timoteiu Cipariu. Parasitenthum. Ein verhafteter Agitator. Rundschau: Der König in Siebenbürgen. — Zur Nationalitätenfrage. — Zur Haltung der Rumänen. — Magyarisirung). Die Chronik des Huru und die grosse militärische Expedition in die Moldau des ungarischen Königs Ladislaus Cumanus ad reducidos cumanos fugitivos. (Ein in der Geschichte Ungarns, so wie in der Geschichte der Nachbarländer verschwiegenes historisches Factum). Von Sim. Mangiuca. (Fortsetzung.) Bergner's „Rumänien“. Von der Strasse. Von Nestoru V. Urechia. Autorisirte Uebersetzung aus dem Rumänischen von Leon Schönfeld. Peter Vancea. Historische Erzählung aus dem Temeser Banate. Literatur. Von P. Revue du Monde Latin). Nachdruck erwünscht. Resicza. Buchdruckerei der „Rom. Revue“ Selbstverlag des Herausgebers. 1887.

— Rumänien. Eine Darstellung des Landes und der Leute von Rudolf Bergner. Mit 26 Illustrationen und einer Karte. 412 pag. Breslau 1887. J. U. Kern's Verlag (Max Müller). Preis 6 fl. 50 cr.

— Értésítvény a belényesi gör. kath. Főgymnásiumról 1886/87 tanévre.

Raport despre gimnasiulu sup. gr. cath. din Beiusiu pre anulu scol. 1886/87. Edatu de Petru Mihutiú directoru. Beiusiu 1887. 67 pagine. Gherl'a imprimari'a „Auror'a“ p. A. Todoranu. 1887.

— „Meseriasiulu romanu“ fóia pentru invetiatura si petrecere, întocmita pentru meseriasi si toti iubitorii de Meserii. La Bunastare, prin munca si crutiare! Ese la 1 si la 15 a fiecarei luni. Editoru si redact. Bart. Baiulescu presiedintele reuniunei pentru sprijinirea meseriasiloru romani in Brasiovu.

— „Biserica Ortodoxa Romana“. Revista Periodica Ecclesiastica anului alu XI-lea, Nr. 4. Iulie. Sumariulu: Cartea Pastorală. — Cuvântulu. — Constantinu Daponte. — Famili'a Cantemiru. — Scurta privire asupra Evangeliei. — Note si Meditatiuni. — Cronic'a Bisericesca. — Profetiile Mesianice. — Bucuresci. Tipografi'a cărtiloru bisericesci Strad'a Principatele-Unite, Nr. 34. 1887.

— A XXIII. Programa a gimnasiului mare publicu romanu de religiunea ort. resarităna si a celoralte scóle secundare si primare impreunate cu acesta din Brasiovu, pe anulu scolicu 1886—87. Publicata de Stefanu Iosifu, directoru si profesor. Brasiovu tipografi'a Alexi 1887. 79 pagine.

— „George Lazaru“ Revista pentru educatiune si instructiune, iese odata pe luna. Comitetulu de redactiune: S. M. Halitia primu redactoru, G. Constantinescu, R. Ghibanescu, Gavr. Onisioru, V. G. Diaconescu, I. Apostolescu. Sumariulu: S. M. Halitia. Directiunile ce predomina in educatiune si instructiune in timpurile nóstre (urmare). — G. Constantinescu Rim. Metoda in predarea istoriei. — Gh. Ghibanescu. Rusalile sau Ruliile (urmare). Notitii scolastice din tinutul Rodnei. — Valmag. Doine si chiuituri din Banatu (urmare). Buletinu pedagogicu si Bibliografie. Bărladu. Tipografi'a Asociatiunei Unirea. Strad'a Stefanu celu mare 1887.

In Editur'a librăriei Nicolae I. Ciurcu din Brasiovu au aparutu de curându urmatórele manuale:

— Geografi'a patriei si Elemente din geografia universala pentru scóele poporale romane, de Ioanu Dariu, invetiatoriu la scóele centrale romane din Brasiovu si membru alu mai multoru corporatiuni. Cu 12 figuri intercalate impreuna cu map'a Ungariei. Brasiovu, 1888. Tipariulu tipografiei archidiececane in Sibiiu. Pretiulu 25.

— Istori'a patriei si Elemente din Istori'a universala, tractata dupa metodulu biograficu in doue cursuri concentrice, pentru scóele poporale romane de Ioanu Dariu, invetiatoriu la scóele centrale romane din Brasiovu si membru alu mai multoru corporatiuni. Cu portretele mai multoru regenti si barbati alesi. Tipariulu tipografiei archidiececane in Sibiiu. Pretiulu 20 cr.

— Elemente de Fisica, pentru scóele poporale de Ioanu Dariu, invetiatoriu la scóele centrale romane din Brasiovu si membru alu mai multoru corporatiuni. Cu mai multe figuri intercalate in teestu. Tipariulu tipografiei archidiececane in Sibiiu. Pretiulu 30 cr.

— „Scóla si Famili'a“ fóia pentru parinti si invetiatori, ese de doue ori pe luna. Redactori: Ioanu Popea si Andreiu Băarseanu. Abonamentulu: Pentru Austro-Ungari'a pe anu 3 fl.; pe $\frac{1}{2}$ anu 1 fl. 60 cr.; pe $\frac{1}{4}$ anu 1 fl. — Pentru Romani'a pe anu 10 lei; pe $\frac{1}{3}$ anu 5 lei; Abonamentele se facu la administratorulu fóii Ioanu Dariu, in Brasiovu. — Manuscriptele se trimitu unui'a dintre redactori totu in Brasiovu. Cuprinsulu: Istoricultu invetiamentulu intuitivu. — Ce insem-

nédia a munci: — Din „Cartea de cetire“ pentru gimnasii, scóle reale etc. — Sentintie despre activitate si intrebuintiarea timpului. — Bibliografie. — Diverse.

Nr. 406.

Concursu.

Devenindu vacante urmatórele stipendii, si anume:

A) 1. Unu stipendiu de 60 fl. pe anu din fundatiunea „Marinovicu“ pentru studenti de gimnasiu.

2. Unu stipendiu de 40 fl. pe anu din fundatiunea „Radu M. Riureanu“, pentru studenti la gimnasiu.

3. Unu stipendiu de 20 fl. pe anu, din fundatiunea „E. D. Basiot'a“ pentru gimnasisti, cu preferinti'a celoru din muntii apuseni sau din fostulu districtu alu Naseudului.

Mai departe fiindu vacantu:

B) 4. Unu ajutoriu de 20 fl. pe anu, din fundatiunea „Tofaléna“, pentru tineri descendentu din vre-o familie de ale fostei comune „Tofaleu“, cari aru voi se invetie vre-o meserie óre-care.

Prin acésta se escrie concursu.

Cererile au a se inaintá comitetulu Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romána si cultur'a poporulu románu in Sibiiu pâna la 20 Octomvre st. n. 1887.

Cererile intrate mai târdiu nu se voru considerá.

Aspirantii la vre-unulu din stipendiile amintite sub A) 1—3 au sè acluda la suplicele lor:

a) Carte de botezu in originalu sau in copie legalisata.

b) Testimoniu scolicu de pe semestrulu II al anulu scol. premergetoru.

c) Atestatu de frecuentare dela directiunea institutulu, in care cercetéza scóla de presentu.

d) Atestatu de paupertate sau de orfan, daca concurentulu e orfanu.

Suplicantii la ajutorulu amintitu sub B) 4. au a se presenteze urmatórele documente:

a) Atestatu de botezu in originalu sau in copie legalisata.

b) Testimoniu scolicu de celu puçinu 5 clase elementare.

c) Contractulu incheiatu cu maestrul conform §. 61 al legeri industriale (art. leg. XVII 1884) in original sau in copie legalisata, si o adeverinta dela maestru despre succesulu; cu care luera.

d) Atestatu de moralitate dela autoritatea competenta locala.

e) Adeverinti'a dela parinti sau tutori, ca suntu decisi a lasa pe fiii sau pupiliu lor la invetiatura pâna se vor perfectiona pe deplinu.

Din sedinti'a comitetulu Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romána si cultur'a poporulu románu tinuta in Sibiiu, la 9 Septembrie, 1887.

Iacob Bologna,
v.-pres.

Dr. I. Crisanu,
secretar II.